
Revista Musical Catalana

Butlletí Mensual de l'O. C.

Nova música catalana

I

Follies i Paisatges, d'Amadeu Vives

En l'últim concert de l'ORFEÓ CATALÀ donat en el Palau el dia 11 de març, s'estrenaren diverses composicions del valor de les quals val la pena de parlar-ne en to alt i en capítol a part. De tant en tant la nostra música s'enriqueix d'obres excel·lents i d'un intens caràcter que convé pregonar en veu alta.

Cal que parlem en primer terme de les noves obres corals del mestre Vives. Ell, després d'estar allunyat de l'art purament nostre musical, ha tornat entre nosaltres amb tot l'alè juvenívol d'uns primers entusiasmes; li ha revingut la saba d'aquells temps enyorats en què la joventut i l'ideal s'agermanaven i produïen obres primícies que reflectien totes les esperances i il·lusions d'aquella beneïda època de desvetllament de mants valors pairals. En Vives ha tornat ara, entre nosaltres, i al seu talent de sempre, a la seva musicalitat rica i fecunda, a la seva sensibilitat aguda ha ajuntat l'amor retrobat dels temps que foren, se li han rebrotat les frescors espontànies d'aquells primers amors, tot pastat i madurat per una experiència d'anys de treball i de contacte amb el públic.

Primer produí aquells tres idil·lis deliciosos que s'anomenen *Jesús i Sant Joan*, *La lluna i la rosa*, *Canta i vola que fa sol*; tres exquisides troballes de fresca inspiració, de melodia que penetra i s'emporta sentits i ànima; d'harmonia justa, sentida, sòbria i opulenta al mateix temps; grassa, sucosa, saborosa; de forma cenyida gairebé sempre; intelligent, no pedant, ni rebuscada; formes velles si voleu, però noves perquè surten sinceres d'un músic que vibra i la rauxa del sentiment estètic se l'emporta.

Ara últimament En Vives se n'ha pensat de noves, perquè ell furga sempre amb la seva natura fecunda. Ara, en tornar-se a posar en contacte amb el chor, amb els riquíssims matisos de les veus tractades a chor i amb subtileza, se li ha desvetllat el desig d'anar a la finalitat del color vocal, de les tints variades de les veus, de l'expressió viva i colorada del més perfecte instrument que natura ha creat, de l'instrument directe de l'ànima humana, de la veu de noi, de dona i de l'ésser viril; se li ha pres la pruija d'anar a l'orquestra humana saltant per sobre un text, fent quasi cas omís de paraules, per a trobar un nou element musical, una orquestra humana, que a les matisacions ja gastades dels instruments artificials hi ajuntés, superant-los, la vibració directa del cos humà, la veu vibrant qui porta tota l'escalfor no esbravada del nostre ésser. I heus aquí que amb aquesta dèria, ell ja s'ha empescat unes obres formant sèrie, que s'anomenen *Follies i Paisatges* i que verament en la nostra ja rica literatura choral empelten una nova i singular saba. Dues d'aquestes obres ja foren donades en el desembre de l'any passat, i ara últimament, en el concert citat al començament d'aquest article, se n'han estrenat dues que fan seguit a la sèrie. En manca encara una per a completar la rua; però amb les quatre donades ja n'hi ha prou per a cantar victòria l'autor, nosaltres els executants i el públic; el nostre públic, aquest que ens estima i ens segueix amb amor entranyable de família, ja hi ha dit la seva, vibrant d'entusiasme al nou esclat de la vena musical d'En Vives.

La Fira, subtitulat crom epigramàtic, és una espècie de *kermesse* d'exaltació popular, la riquesa rítmica hi batega bojament, les dissonàncies s'hi arrepleguen amb batibull de multitud; els crits s'hi arremolinen i la fol·lia-cançó s'hi gronxa mig amorosa, mig irònica. A aquest quadro musical se'l podria anomenar Alegria. Sols té text la fol·lia. Què hi faria la paraula en la resta? Quan l'alegria esclata en el poble el verb cenyit hi sobra. Crits, exclamacions, ritme i moviment és la vàlvula del sentiment col·lectiu.

Collsacreu, l'oda a la mar llunyana, ja és contemplativa. La paraula n'ha fugit esporuguida. La ratlla de l'horitzó hi està immòbil en un pedal sostingut en tota la peça per la veu pura dels nois; i les harmonies amples, sonores, modulen i canten la impressió majestuosa i corprenedora de l'ampla blavor de la mar amada, de la nostra mar mediterrània. La musicalitat d'aquesta oda és plena i sadolla el nostre sentit musical, aí, ara tan eixarreït per les provatures resseques de l'actual modernisme. Això és música i contemplació i aliment del nostre sentit estètic. La sonoritat ampla i majestuosa, les ondulacions melòdiques, ens porten el record de les formes apoteòsiques de Wagner i Strauss. Però què diantre, qui és que ho crea tot d'una vegada?

Les dues últimes obres estrenades de la tanda són titulades *Comiat* l'una i *Processó a la muntanya* l'altra. El *Comiat* ve a ésser una cançó que fa d'intermedi al mig de la *suite*. La melodia és franca i ardidada com cançó de contrabandista. És un adéu a l'hivern ferreny de muntanya. El chor acompanya amb

uns redobles amb fregadisses dissonants, marcant el ritme ferotgement, acabant la cançó tots plegats com amb un himne de comiat.

La *Processó a la muntanya* és un alardó descriptiu que imposa al chor una vera instrumentació orquestral. Tot és color, timbres, cants llunyans amb text incompres, precés i cants piadosos de pagesos, rústecs i innocents, ben bé presos del natural; tot enquadrat per uns repics de campanes que tritllegen i ressonen com si el vent de l'espai lliure els portés per valls i muntanyes. Però que just i ben observat i ben realitzat tot això! Veritablement en algun moment el mestre de chor desitjaria menys *divisis*, i més parquedat en l'extensió de les tessitures; potser en menys dificultats es podrien realitzar els mateixos efectes. Però un cop ben treballat tot, la veritat és que l'efecte obtingut aconsola dels grans treballs despesos. La *Processó a la muntanya* resulta una vera troballa i un èxit veritable en la realització d'aquest nou gènere que emprèn En Vives.

I encara hi falta la peça culminant que ha de completar la sèrie; la de més valor musical i més empena i vigoria. En Vives és un musicàs; té la música arrapada ben endins i és fecundíssim d'idees; i la seva intel·ligència és pregonada; hi veu més de lluny que cent tractadistes d'estètica; i té una naturalesa assaonada que produeix sempre fruits saborosos. La seva música canta, es mou i és ben nutrida. La seva tornada entre nosaltres ens sap a glòria.

LLUÍS MILLET

Els Cants Espirituals de Joan Sebastià Bach

És sabut que els moviments de reforma i contrareforma a Alemanya provocaren una florida abundosa de corals i himnes, no com a fenomen d'absoluta novetat, sinó com intensificació i endegament, dintre de motllos més uniformes, dels lliures esclats poètics i musicals de les ingènument piadoses generacions medievals. Luter mateix, captenint-se de la summa importància del cant per remoure les multituds, donà l'exemple escrivint un gran nombre de poesies religioses, per a les quals compongueren melodies adequades o aplicaren melodies tradicionals els músics Conrad Rupff i Johann Walther; és possible que també Luter fos autor d'alguna melodia, com la ben coneguda *Ein fester Burg ist unser Gott* (Un fort castell és nostre Déu).

Iniciat aquest moviment poètico-musical, res no l'aturà, arribant a la seva màxima intensitat quan la Germània devastada per la guerra dels trenta anys, necessitava més que mai orar públicament i clamar misericòrdia al Senyor. Llavors es féu sentir la conveniència de renovar el fons melòdic religiós. La producció poètica, copiosíssima, d'aquella centúria sollicitava totes les inspiracions, àdhuc les de curt alè; no hi hagué, doncs, mestre de capella que no compongués nous cants per a ús de la seva església.

El compositor de melodies espirituals més representatiu del segle XVII és Johann Crüger (1598-1662), de l'església de Sant Nicolau a Berlín, qui es dedicà especialment a posar en música els versos dels dos grans himnògrafs Paul Gerhardt (1607-1676) i Johann Franck (1618-1677). De l'elevada musicalitat de Crüger en donen fe algunes melodies que, segons expressió del Dr. Schweitzer, ocupen un lloc d'honor en l'obra de Bach; tals són les aplicades als textos: *Jesu, meine Freude* (Jesús, joia meua), *Nun danket alle Gott* (Doneu ara tots mercès a Déu), *Schmücke dich, o liebe Seele* (Embelleix-te, ànima estimada). En fi, el primer coral (el núm. 3 de la partitura) de la *Passió segons Sant Mateu*, *Herzliebster Jesu* (Jesús dolcíssim, ¿per què et persegueixen?) és de Crüger.

"Quan Bach entrà en escena — escriu el Dr. Schweitzer, — la gran època creadora del coral era ja closa, així com la de la poesia sacra. És cert que encara s'escrivien melodies sagrades; però, eren cants del tipus de l'ària, no vertaders himnes congregacionistes; en ells dominava un caient, que fa de mal definir, de subjectivisme." Evidentment, es feia sentir la influència de la melodia italiana, més "artística", però mancada d'aquella austeritat característica del coral. Ens permetrem observar, per compte propi, que la ingèrència forastera que hem assenyalat, podia salvar el coral del fred encarcerament que l'envaïa.

No som nosaltres, donada la nostra religió i la nostra raça, els indicats per a judicar el valor i l'eficiència del coral germànic protestant; ni podem, per altra banda, lamentar el lirisme subjectiu, que el redueix a un cant a solo, una ària, quan el cantaire és un Joan Sebastià Bach. Nodrits en la nostra litúrgia llatina, el coral i el cant de pietat del nord devem sempre considerar-los al marge de les cerimònies del culte. Des d'aquest punt de mira, res no ens priva de copsar llur bellesa artística i, per mitjà d'aquesta, àdhuc de treure'n profit espiritual.

La base de l'obra de Bach, s'ha dit, és el coral; més que una base és un punt de partida obligat, tota vegada que Bach no fou un revolucionari musical, sinó un expandidor formidable de les dades tradicionals. Bo i respectant les melodies del repertori corrent, en harmonitzar-les subratllà llur contingut expressiu, sovint introduí en elles petites modificacions escaients; en fi, les transformà genialment per mitjà de la variació ornamental i expressiva, com podem veure en els *Preludis* sobre corals per a orgue.

Entre el nombre crescut de corals a quatre veus de Bach — la col·lecció de Carl Philipp Emanuel comprèn 371 corals, — n'hi han que vorejen l'estil més lliure de l'ària. Instintivament Bach anima el coral no sols amb l'emoció personal de l'home piadós, sinó també amb els perfils i acabaments exquisits i expressius de l'artista de tècnica i de cor. Fins es dona el cas que abandona el coral deliberadament. Heus aquí un exemple ben significatiu: en el motet a vuit veus *Komm, Jesu, komm* (Vina, Jesús, vina), quan els dos cors s'uneixen per a cantar a quatre veus, segons la tradició, el coral terminal, en lloc d'aquest apareix una ària; així la titula Bach i ella és verament inconfusible amb els antics corals de reforma, per la flexibilitat i elegància de la línia melòdica a la veu superior — qualitats amb les quals són contagiades les altres veus, — i pel seu càlid lirisme, més subjectiu que "congregacionista".

Bach tingué l'ocasió de conrear expressament la cançó (Lied) i l'ària espirituals quan el *cantor* del castell de Zeitz, Georg Christian Schemelli, li encarregà la part musical del seu *Llibre de Cant* (Musicalisches Gesang-Buch), que publicà l'any 1736, a cà'n Bernhard Christoph Breitkopf, de Leipzig, el fundador de la important casa editorial ben coneguda, Schemelli, segons declarava en uns mots d'introducció, es proposava publicar fins a duescentes melodies; mes solament se'n gravaren seixanta nou. Els investigadors del tresor melòdic anterior a Bach creuen que pot ésser-li atribuïda la paternitat de vint-i-quatre d'aquestes melodies — Spitta li atribuïa vint-i-nou melodies. — De totes les melodies restants, algunes sens dubte foren més o menys retocades; i de totes fou "millorat el baix continu". Car la melodia anava acompanyada únicament del baix xifrat, a usança de l'època. Es tractava preferentment de cant a solo amb acompanyament d'un instrument de tecla; però no s'excloïa la possibilitat d'un arranjament coral a quatre veus. Avui, emperò, tal cosa no l'intentarem pas, tenint en compte l'advertiment del

Dr. Schweitzer: "No provem de cantar-los com cants congregacionistes, ni els treballem a quatre veus, perquè es mustigarien tot seguit com el lliri d'aigua que s'arrenca del lloc on ha florit. La grisor i pesantor que cauen damunt d'ells actualment quan com a corals són tractats, ens mostren clarament que no són vertaders corals."

El *Llibre de Notes* (Notenbuch) d'Anna Magdalena, de l'any 1725, conté altres sis cants espirituals i les tres àries: *Bist du bei mir* (Si ets a prop meu), un dels cants d'amor més penetrants de tota la literatura musical, l'"Aria di Giovanini" *Willst du dein Herz mir schenken* (Si el teu cor tu em donaves) i la meditació del fumador de pipa; en rigor tots tres cants espirituals, car en ells domina el pensament cristià de la mort.

Els *Cants Espirituals* de Bach han estat, de generacions, de pràctica constant en els països de parla alemanya, no mancant-hi les edicions que donen la realització del baix xifrat. A casa nostra, alguns són coneguts per haver-los interpretat els nostres cantaires, i els començà d'escampar l'enyorat mossèn Frederic Clascar en l'adaptació que en feia sota el títol *Cants de Pietat*, la publicació dels quals fou malauradament massa aviat interrompuda. Però, no són encara, podem dir, del domini general, com ho han esdevingut, per exemple, mants *Lieder* de Beethoven, Schubert i Schumann, mercès als volums que dedicà a aquests autors el *Cançoner Selecte* de Joaquim Pena. Sols formant part d'aquesta col·lecció esperàvem que Bach fóra admès com hoste predilecte de les llars catalanes, i semblant esperança ens feia desitjar ardentment l'aparició, de tant temps anunciada, d'una primera sèrie de *Cants Espirituals* de Bach, després de la publicació dels volums consagrats a Beethoven, Schubert, Schumann i Fauré, els quals han exercit a Catalunya la més beneficiosa influència en el gust musical públic i privat.

Llargs anys ens han calgut esperar-lo aquest volum. Ningú no ignora totes les dificultats que entrebanquen la publicació d'una edició musical "d'art", els sacrificis que representa pel desinteressat amador de la música que posa en ella son cor i son daler. Mes, l'amor tot ho pot, l'amor a la música, a Bach, al proïsme — el proïsme, l'aprofitament del qual era, després de la lloança a Déu, la finalitat del *Petit Llibre d'Orgue* de Joan Sebastià, — l'amor al proïsme de casa nostra; aquest múltiple amor ha fet que, malgrat tots els obstacles, en fi, podem donar avui la benvinguda al volum cinquè del *Cançoner Selecte* (1).

Sols direm del llibre, quant a la presentació material, que és digne parió dels acurats volums precedents de la col·lecció. Quant a son contingut musical, l'elogi no cal fer-lo. Dels quaranta *Cants Espirituals* que conté, dos són del Llibre d'Anna Magdalena: els núm. 31, *Oh Eternitat!* (O Ewigkeit!) i 40,

(1) CANÇONER SELECTE. Recull de "lieder" dels grans mestres, traduïts al català i publicats per Joaquim Pena. Volum V. Quaranta *Cants Espirituals* de Joan Sebastià Bach (sèrie 1.ª). — Barcelona, 1927.

Quin benestar, l'Amic caríssim! (Wie wohl ist mir, o Freund der Seelen!); els altres són de la col·lecció de Schemelli.

Són melodies originals de Bach els núms. 1, 2, 10, 15, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 32, 34, 36, 38, 40. "Qui s'ha sentit corferit pels accents del cant *Vina, dolça mort!* (Komm, Süßer Tod!, núm. 24), o de *Mestre caríssim, ¿on ets que t'enyoro?* (Liebster Herr Jesu, wo bleibst du so lange?, núm. 26), bé sap com són de grans, inenarrablement, tals melodies", exclamava el Doctor Schweitzer. Altra melodia que recomana especialment el gran comentador de Bach és el núm. 27, *Jesús meu, com te corferí!* (Mein Jesu, was für Seelenweh!), que és justament la primera de les que, realitzades per orgue, proposa a l'estudiant Ferdinand Kufferath en sa *Escola pràctica del Coral*. Mes, totes les hauriem de recomanar: el núm. 1, *Ah, si la darrera hora!* (Ach, dass nicht die letzte Stunde), per la seva pregonia nostàlgia de la mort; el núm. 10, *Vers Tu, Jehovà* (Dir, dir, Jehovà), per la seva virior ressonant; el núm. 19, *Romandre puc tranquil* (Ich halte treulich still), per la seva confiança asserenada; el núm. 34, *O ànima cara!* (O liebe seele!), per la seva ornamentada faisó de lloar al Mestre diví... Deixem que cada u vagi descobrint les preades gemmes.

Les melodies no pertanyents a Bach, de Crüger (els núms. 3, 7, 31) i altres autors coneguts i anònims, Bach va apropiar-se-les; són dignes d'ell i ens produiran el mateix plaer i la mateixa emoció que devien produir-li quan les cantava, assegut al seu clavi, voltat dels fills, dreta darrera seu l'amorosa muller, apoiant damunt la seva espatlla les belles mans ("deine schöne Hände"), aquelles mans que ell volia li cloguessin un jorn les parpelles per dormir el darrer son, com deia en el cant d'amor, citat més amunt, *Si ets a prop meu...*

La versió catalana de les poesies, de diversos autors, d'aquest recull, és un dels millors encerts d'En Joaquim Pena. No creiem equivocar-nos si afirmem que cada poemeta l'ha tingut el traductor llargament "sur le métier", polint-lo i repolint-lo amb la tendresa i dilecció de cosa pròpia. La tasca no era gens fàcil, car en l'original alemany l'expressió poètica no és sempre feliç; no tots els versificadors es troben a l'alçada d'un Paul Gerhard. No hi ha potser prou varietat d'assumptes i d'expressió; i s'hi troben idiotismes que en una llengua poden passar, mes dels quals és assats difícil trobar una equivalència en altra llengua. Aquests obstacles En Pena els ha sortejat satisfactòriament. Vegin-se, per exemple, en els dos últims versos del núm. 12, *La meua vida és ja acabada* (Es ist nun aus mit meinen Leben), com és resolt, amb caient casolà, però sense vulgaritat, l'idiotisme "Nun ist es aus" amb què comencen els dits versos, i ço que segueix:

Tot és finit, doncs bona nit,
oh món de dols, doncs bona nit.

Per ci per lla, en algunes estrofes, gosem dir que l'original és millorat en la versió catalana, això si, molt discretament, sense modificar gens ni mica el pensament del poeta. Així, en la primera estrofa del núm. 6, *El jorn se'n va* (Der Tag ist hin) l'interrogant, que no hi és en el text alemany, dona força a l'expressió del pensament filosòfic del passar irremeiable del temps. Aquests quatre versos tenen un cert deix maragallenc. Mes, sia'ns permès reproduir íntegres les dues estrofes, finament cisellades, d'aquest Cant Espiritual:

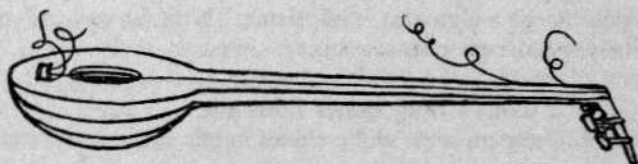
El jorn se'n va, el sol ja fa la posta;
el jorn se'n va i ja mai més no torna,
alegre o trist. ¿Què hi fa que ell hagi estat
dolent o bo, si ja se'n és anat?

O Déu del cel, mercès rep cada dia
per ta bondat qui em mena a bona via,
per tots els dons de ta paterna mà,
que Tu, clement, vers mi la vols portà.

Grat sia a Déu, els *Cants Espirituals* de Joan Sebastià, en bell catalanesc, d'ací endavant floriran arreu per Catalunya. Sabem d'un pare de família qui a hores d'ara ja fa cantar a la seva fillada per tal d'enfervorir-la, la melodia bachiana (núm. 20, *Jo estim Jesús, en tot moment*, Ich liebe Jesum alle Stund'), amb la lletra nostrada:

Jo estim Jesús en tot moment;
si no, qui estimaria?
L'estim de cor i pensament;
el món no em fa alegria.
Jo estim Jesús en ma dissort;
jo estim Jesús fins a la mort.

VICENTS M. DE GIBERT

A propòsit dels *Cants d'Auvèrnia* de J. Canteloube

Canteloube és un compositor que fa música que arrenca del fons de la natura, que fa art que porta fortitud de raça. D'entremig de la nebulosa que formen una colla de músics moderns que busquen l'art nou en la quimèrica evaporació de tota llei tonal i d'altres lleis fonamentals de sempre, en la mateixa França on té càtedra la flamant manera novíssima, se'n separa un grup, que, servant el bon sentit, fa encara música que fuig dels encaparraments del cerebrisme i de la química musical, per a fer art que satisfaci el bon sentit estètic innat en l'home. Entre aquests, deixant a part els mestres consagrats que són honor de la música francesa, com Vincent d'Indy i Dukas, se'n destaca En Canteloube qui, malgrat no seguir el corrent de la moda, obtingué fa poc el premi Heugel amb la partició de la seva òpera *El Mas*.

Canteloube poa la seva inspiració en la virtut del cant popular del migdia de França, dels països del Llenguadoc, en el qual troba la vida i lluminositat del nostre cel i mar mediterrani. Ell creu que en aquesta claredat i franquesa, que en aquesta vida forta i verge encara, de les terres occitanes (terres germanes de Catalunya per la història i per la raça, pel *mare nostrum* i pel sol que ens vivifica), que d'aquesta força nostra n'ha de sorgir el ver art que ofegui tanta quimera. Quanta simpatia i amor ha de despertar en nosaltres aquest compositor qui així proclama un ideal que és també el que informa la nostra música; i com el devem posar per exemple als nostres joves músics que es deixen enlluernar per les fosforescències forasteres!

Aquestes consideracions se'ns han acudit en rebre ara últimament la tercera sèrie dels *Cants d'Auvèrnia* de l'afudit compositor (1).

Els *Cants d'Auvèrnia* de Canteloube són una sèrie de cançons populars les quals no solament són harmonitzades sinó també recollides pel mateix autor. Tres sèries han estat publicades fins ara; la tercera que acaba d'estar editada excel·leix encara els mèrits que ja palesaven les anteriors. Verament la majoria d'aquestes cançons no estan pas tractades com simples harmonitzacions, sinó més bé com unes interpretacions de l'ambient que porta cada una d'elles i com unes amplificacions de llur valor melòdic. La part de piano és rica de trets descriptius i colora amb un gran interès la modalitat tonal de la cançó, intensificant d'una faisó artística el caràcter de la melodia ingènua que canta lliurement sobre la trama harmònica. Cal lloar el sentiment imper-

(1) J. Canteloube: *Chants d'Auvergne*, 3 sèries. — Heugel, París.

sonal d'aquell acompanyament, el respecte que serva pel sentiment fort de natura de les melodies rústegues i flairoses del poble. Així cada una d'aquestes composicions resulta un petit poema, un feliç maridatge de l'art amb la bellesa virginal del cant popular.

Heus aquí un segur camí per a la regeneració de la desorientada música moderna; heus aquí on pot trobar la vitalitat que li manca i l'aturador dels desviaments arbitraris que el porten indefectiblement a la fallida. No trobaran pas els compositors la força i la pròpia originalitat en el *jazz-band* i altra música negra, més o menys brutal i indígena, sinó en la pròpia pederera d'on han estat tallats, en aquest cant de sa pròpia raça, cant fill de la nostra carn i del nostre esperit i de les mateixes civilitzacions que han format la nostra característica humana. Però aquest enamorament del cant de la pròpia raça, aquest llevat de la nostra fesomia musical, perquè tingui eficàcia i fructifiqui amb robustes excel·lències, ha d'anar sostingut i inflammat per un ideal sincerament sentit, per un amor que arrenqui del fons de l'ànima, per un ideal de religió, de pàtria, d'una fe o altra que arbori l'artista. Sens aquest fons d'idealitat arboradora no hi ha obra artística verament lluminosa ni duradora. Mes el cant popular té això de bo, que ens desvetlla aquestes fibres íntimes que són veu de natura i veu de l'ànima, que ens desvetllen les primeres valors que ens porten a les idealitats supremes. Per això els artistes d'ara que sofreixen de la general secada de tota idealitat, i que per això van esmaperduts d'un cap a l'altre de tota arbitrarietat per a trobar la nova flama que no troben, els cal aquell rejueniment de cos i esperit, que els pot donar la cançó verge de la pròpia natura i l'arborament d'una fe, d'un arborament per una noble idealitat. Llavors trobaran sense buscar; el que tingui geni o ver talent no pensarà pas en la música negra ni en la xina, ni en la atonalitat ni en l'última moda que cada setmana passa i s'envelleix; llavors sortirà l'art vertader, aquell que ve del cor i al cor s'aferra dels que l'escolten. Llavors tindran el cor net de les mesquineses d'escola per a adorar la bellesa, on sia i com sia, i tindran l'esperit lliure per a volar en ses pròpies obres en la pura espontaneïtat arboradora.

Aquestes cançons que En Canteloube ens porta de l'Auvèrnia ens fan contents perquè ens desvetllen aquest rejueniment d'art sanitos, i encara ens interessin també, a nosaltres músics catalans, perquè parlen el nostre propi llenguatge; perquè aquestes tonades són ben germanes de les nostres; perquè la parla d'oc no és altra que una variant de la nostra parla; perquè una mateixa cançó fa adormir els infants de part d'allà dels Pireneus i els de part d'ací ran la mar blava. Una *brezairola* bellament tractada per En Canteloube canta amb ritme adormidor: *Soun, soun, — bèni, bèni, bèni. — Soun, soun, — bèni, d'èu docon.* I els nostres infants encara són adormits per les seves mares per la dolça tonada del bressolar tan excellentment posada a chor per mossèn Romeu: *Son, vina, vina, son. — Son, vina d'un tocom.*

Mestre Canteloube, compositor occità, som ben germans, no és pas? Pel cel, per l'aire, per la parla i per la cançó, la que estimem perquè és el ressò de la nostra ànima i pel tremp i la bonesa que pot dar al nostre art!

LLUÍS MILLET

En el centenari d'Ibsen

Ibsen, Grieg i el "Peer-Gynt"

És commemorada aquests dies la data de la naixença del gran poeta noruec Enric Ibsen (20 març 1828 — 23 maig 1906). I és oportú recordar les relacions del dramaturg amb el compositor tan característicament nacionalista Eduard Grieg. Un escriptor contemporani Richard Stein, va conèixer personalment els dos genis, i a ell el seguirem en algunes notes curioses relatives a les relacions entre el poeta i el compositor.

Realment res no podria donar-se de més antitètic que ambdós temperaments: Grieg petit, viu, inclinat a l'humorisme, quan la seva malaltia crònica del diafragma el deixava lliure, era el contrast amb Ibsen, misàntrop, gens expansiu. Però un mateix amor per la pàtria, una mateixa amarguesa per la hostil incomprensió dels seus paisans, podia unir i uní aquelles dues natures tan oposades.

Sabut és que Ibsen va tenir una adolescència i una joventut tristes i precàries. Fill d'un comerciant desgraciat, va tenir de guanyar-se la vida com a dependent d'una farmàcia fins que pogué estudiar en la Universitat; mentrestant anava fent versos i comprenent la vida pel costat amarg i difícil. Fou després periodista i al fi la Universitat de Cristiània (del teatre de la qual ciutat era director) li votà una pensió per a Itàlia.

A Roma es conegueren Ibsen i Grieg. Els dos portaven anhels de joventut, i enyorances de la pàtria; els dos volien arreglar el seu país i parlaven i disputaven... Grieg, més tímid, no trobava en Ibsen aquella "bonhomie" que els apropiava, i prenia més precaucions, i corregia i repassava més una carta per a Ibsen, que una partitura d'orquestra.

En una carta de primeries de l'any 1874 li proposà Ibsen a Grieg que posés música al seu drama *Peer Gynt*. Aquesta obra, fantàstica i nebulosa, ofereix una representació de l'esperit noruec, sempre brandant entre la il·lusió i

la realitat; Peer Gynt és una mescla de D. Quixot i Parsifal nòrdic. Va cercant la seva vida i la seva veritat, i això ho va deixant darrera d'ell en les corrieres pel món.

Ibsen li explicava al compositor els moments en què havia d'intervenir la música. Entre altres indicacions assenyalava un espai al quart acte perquè la música expliqués simfònicament els viatges de Peer; el dramaturg deia que això li permetria al compositor emprar melodies americanes, angleses, franceses, etc. L'escena d'Anitra i les noies seria un chor que es cantaria darrera el teló abans de començar l'acte. La dona Solveig apareixeria als espectadors com en un somniat retaule medieval, cantant davant de sa casa, il·luminada pel sol morent; llavors cauria el teló amb pausa i l'orquestra, una vegada caigut, atacaria la "tempesta" amb la qual comença el quint acte. Cal dir que el projecte musical no es va realitzar, i que el pla de l'obra fou canviat, hi hagué talls i afegidures, i després de moltes discussions va ser aconseguida l'adaptació de drama i música.

Grieg quedà indecís quan va rebre l'oferta de Ibsen. El teatre no era el seu fort. Però es va decidir, i a la vora de Bergen, en el mateix hivern acabà el borrador de la partitura.

Peer Gynt fou així estrenat a Cristiània el 24 de febrer de 1876. Grieg no hi va assistir. L'èxit fou sorollós i es donaren 36 representacions seguides: prompte demanaren l'obra els altres teatres del país, i fou molt representada. En canvi a l'estranger no va ser gaire coneguda. El compositor, dos anys abans de morir deia en una carta: "És llàstima que el color local i el diàleg sovint massa filosòfic, d'Ibsen, hi siguin tan accentuats, perquè són gran impediment perquè es popularitzi l'obra fora d'Escandinàvia. A París fa alguns anys fou representada en el teatre; la música, executada per l'orquestra Lamoureux tingué un gran èxit, però el drama no va ser gens comprès. A Berlin també va tenir un èxit mitjà. No obstant, jo crec que és la millor producció d'Ibsen, i sempre tindrà un lloc en l'escena per son caient popular".

L'èxit noruec de *Peer Gynt* féu més íntimes les relacions entre el dramaturg i el músic; poc temps després el mestre va posar música a alguns *lieder* d'Ibsen. Però realment eren dos esperits molt oposats, i encara que foren amics no es freqüentaven; això sí, quan va ésser celebrat a Cristiània el vinticinquè jubileu de "capellmeister" de Grieg, també hi va acudir el poeta.

En 1893 encara pensava Ibsen realitzar alguns plans junt amb Grieg, el qual li escrivia al seu editor Peters: "Ahir estigué Ibsen ací, i s'obstinà en donar-me un llibret d'òpera que porta el títol: *Una armada nòrdica*... Si jo estigués bé de salut aniria a veure a Ibsen, el qual diu que ja té escrit un acte".

Anteriorment el poeta ja li havia ofert a Grieg un altre assumpte: *Corona de liles de Olaf*, però no arribà a fer l'obra.

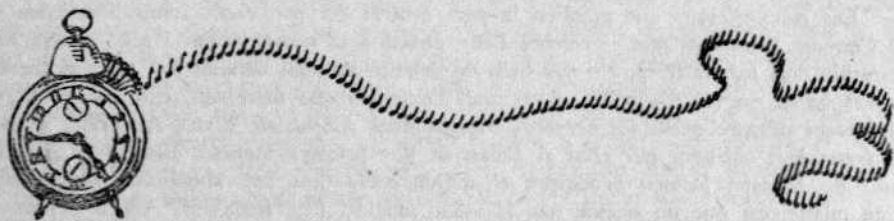
La distància entre els dos artistes anava fent-se major a mida que el temps passava. Ibsen deia que Grieg era un ànima faltada de problemes, i

l'autor de les *Péces Lyriques* no sentia el pessimisme tossut i el menyspreu per la humanitat que posava Ibsen en les seves obres. Quan morí el dramaturg, la revista "Die Musik" publicà aquestes línies de Grieg: "Vaig saber la notícia de la mort d'Ibsen estant a Londres per a dirigir un concert. No puc dir que jo fos molt profundament commogut, perquè Ibsen ja feia alguns anys que havia mort per a mi; cada dia esperàvem la notícia del seu traspàs. Després han canviat les coses i ara sento amb més dolor cada vegada el buit que deixa aqueix home tan eminent".

Aqueix apartament (sense deixar l'amistat) de Grieg respecte d'Ibsen, tal vegada era ocasionat per la gran amistat amb el poeta Bjoernson, tan expansiu i tan oposat a l'autor d'*Edda Gabler*.

En una "interview" publicada en el periòdic "Illustrierter Wiener Strablatt" l'any 1896 explicava Grieg perquè tenia més amistat per Bjoernson que no per Ibsen, i deia que Bjoernson era demòcrata i optimista; Ibsen, aristòcrata i pessimista. El poeta de *Peer Gynt* era taciturn, sempre treballava en silenci, i així creà aquells drames en què s'ocupava massa de les negrors de la vida. Bjoernson, al contrari, apareixia com un poeta ple de vida, i ben popular. "Bjoernson i Ibsen — diu Grieg — es contrabalancegen i representen els dos aspectes diferents del caràcter nacional de Noruega; el poble noruec ja es submergeix en profundes tristors, ja passa de prompte a la més boja alegria... Bjoernson i Ibsen es completen en la seva respectiva concepció. El poble noruec, sobretot el del camp, presenta qualitats de contrast agut, i és ben clar que Bjoernson representa l'optimisme del poble, mentre que Ibsen parla d'aquest amb pessimisme. El compositor pot sentir molt bé ambdós contrastos sense aparèixer fals... Jo no vaig pendre part al jubileu d'Ibsen, però sóc un admirador entusiasta dels seus poemes, sobretot de *Peer Gynt*".

E. L. CHAVARRI

CONCERT AL PALAU DE LA MUSICA CATALANA

(Diumenge, 11 de març)

La celebració d'aquest concert revestí excepcional importància per les estrenes qui eren anunciades i el prestigi que frueixen entre nosaltres els noms de Mossèn Lluís Romeu i Amadeu Vives, autors, junt amb En Manuel Blancafort, de les obres estrenades.

Una lleugera malaltia soferta per la nostra solista N'Andreua Fornells, obligà a darrera hora modificar en part el programa anunciat el qual quedà integrat per les composicions següents:

I. *El cant de la senyera*, Millet; *La filla del marxant*, Cumellas Ribó; *Ronda de camperoles*, Banchieri; *La cançó de l'espada*, Samper; *Tots mos cants són per tu* (cançó), Pahissa; *El mercat de Tàrraga*, Güell; *Cançoneta*, Massarani; *Empordà i Rosselló*, Morera.

II. *Cants franciscans* (estrena): *La riquesa és el vil mot*. Solista: senyoreta Oliva. *Pobret, pobrissó*. Chor de soprans. *Eixut és el meu cor*. Solista: senyoreta Roca. *Lloat sia el Senyor*. Petit i gran chor, Romeu. Acompanyament a l'orgue per l'autor. *Camí de Siena* (estrena), Blancafort.

III. *La fira*: Crom epigramàtic. *Collsacreu*: Oda a la mar llunyana. *Comiat* (estrena). *Processó a la muntanya* (estrena), Amadeu Vives. De la "suite" *Follies i paisatges*. *La Balanguera*, A. Vives. Acompanyament a l'orgue pel mestre Comella.

Com de costum, foren molt aplaudides totes les peces de la primera part, ben riques en matisos i d'una expressió tan escaient en llur aspecte popular; havent estat repetida, junt amb alguna altra, l'eixerida cançó *El mercat de Tàrraga* del mestre Güell.

Les composicions que omplien la part central del programa foren premiades en el Concurs Franciscà que es celebrà l'any passat a la nostra ciutat i això era ja una garantia dels mèrits llurs. No ens hem de detenir aquí en detallar-los, puix el mestre Millet ha de parlar d'aquelles obres amb l'extensió que mereixen, com ja ho fa en el present número sobre les darreres composicions d'Amadeu Vives. Avencem, només, el franc èxit obtingut per elles al Palau en llur primera audició. Els *Cants franciscans* de Mossèn Romeu produïren el major encís dins llur simplicitat d'expressió, d'un misticisme que no exclou pas la valor musical dels mateixos. Afegirem que el número més aplaudit, per haver entrat més francament en el gust del públic, fins obtenir la seva repetició, fou el segon, *Pobret, pobrissó*, amb el qual el chor de soprans causà un goig indefinible d'amorosida dolçor. L'autor rebé allí mateix una ovació

plena d'afectuositat i d'admiració sincera. Ens plau igualment constatar l'acolliment no menys entusiasta amb què fou rebuda la bella composició *Camí de Siena* d'En Blancafort. La seva tècnica fa parella amb la distinció expressiva dels temes, d'una humilitat igualment franciscana, que tradueix de manera ben justa els bonics i suggestius versos de Tomàs Garcés. En rebre els aplaudiments de l'auditori, el mestre Millet volgué fer-ne participant també l'autor, acompanyant-lo al mig de l'estrada.

I què direm ara de l'acolliment que els nous chors del mestre Vives obtingueren la mateixa tarda? Les ovacions que esclataren fortes ja en acabar-se les dues primeres composicions d'aquesta tercera part, *La fira* i *Collsacreu*, es repetiren amb major esclat encara després de l'audició de *Comiat* i *Processó a la muntanya*, interpretades per primera vegada en públic. El mèrit d'aquestes produccions, les quals vénen a enriquir el repertori coral del nostre ORFEO, més d'estimar encara per la llunyania que fins fa poc ens separava de l'autor restituit avui, en benefici de tots, a l'art terral, queda exposat amb amorosos i admiratius termes en l'article del mestre Millet que encapçala el present número de la REVISTA MUSICAL CATALANA. No ens cal sinó ajuntar-hi aquí la nostra admiració no menys sincera i la satisfacció que ens produeix la rebuda entusiasta que aquelles obres acaben d'obtenir al Palau, davant d'un públic corprès del mateix amor i embadaliment. — S.

CONCERT A L'INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA

Organitzat per la Secció Permanent de Cerimonial i Festes de l'Institut esmentat, va celebrar-se aquest concert el diumenge 18 de març a la tarda. L'ORFEO CATALÀ, sota la direcció del mestre Millet, va interpretar-hi el mateix programa que vuit dies abans havia cantat al Palau de la Música Catalana, i l'èxit assolit per totes les peces no fou menys entusiasta aquesta segona vegada.

Mossèn Romeu acompanyà a l'harmònim els seus exquisits cants, plens de l'ambient fervorós i humil que inspira l'esperit de Sant Francesc, ben traduït també en els versos d'En Joan Llongueres. L'acolliment que el gentil auditori dedicà a l'autor i als executants era ple d'admiració. No deixà tampoc de causar una impressió força plaent l'expressat chor d'En Blancafort, tan ben sentit com ben compost. El debut d'aquest novell autor en el repertori coral és ple de belles promeses.

Les composicions, per fi, del mestre Vives, formant part de la tanda *Follies i paisatges*, que igualment que les anteriors s'havien escoltat el diumenge abans al Palau, foren novament admirades. Si *La fira* i *Comiat*, per llur frescor i ritme franc, entren tot seguit en el gust del públic, *Collsacreu* i *Processó a la muntanya* són dues pàgines mestriables que honoren la música catalana. Si tenim en compte que l'execució d'aquestes obres requereix un estudi pacient i acurat, una penetració de llur sentit interior no pas fàcil d'aconseguir, caldrà reconèixer que el triomf de l'ORFEO CATALÀ en les noves composicions del mestre Vives ha estat no menys decisiu, no menys complet, que les anteriors victòries que té aconseguides en la seva llarga carrera.

En el segon intermèdi del concert, la Junta de l'Institut de Cultura tingué la

gentilesa, ben agraïda, d'obsequiar amb dolços i vi la secció choral, quedant tothom molt complagut de les atencions allí rebudes.

UN RESSÒ DE LA "MISSA SOLEMNIS"

Creiem que els nostres llegidors s'assabentaran amb gust de la carta que transcrivim, la qual ha estat endregada al mestre Millet des de la República de Cuba per un músic català, En Fèlix Ràfols, actualment Director de l'Institut de Música de Camagüey, incorporat al Conservatori Nacional de Música de l'Havana.

Diu així la lletra del mestre Ràfols:

Camagüey, 19 de febrer 1928.

Sr. Lluís Millet. Barcelona.

Molt senyor meu:

No sé si el nom d'aquest son segur servidor, que avui es complau en adreçar-li la present, s'haurà esfumat ja del seu record; faig de nou la meua presentació bo i insinuant-li que sóc el qui fou Director de l'Orfeó Montserrat, de Gràcia, quan deu anys enrera ens honoràvem estrenant la *Cantata* núm. 78 de Bach en el Palau de la Música Catalana (15 abril 1917). Si avui em prenc la llibertat d'escriure-li des de les terres llegendàries de Camagüey, ciutat d'ensomnis que delira pels ideals d'art com per les gestes heroiques, és per a donar-li un gaudi nou en assabentar-lo dels triomfs que assoleixen els discos que s'impressionaren amb la gran *Missa Solemnis* de Beethoven cantada magistralment per son ORFEÓ CATALÀ.

Famèlic de saborejar llargues estones son classicisme, me'ls enduguí de Barcelona l'istiu passat quan, retornant de París, empenia de nou mon viatge envers la illa de Cuba.

A l'Havana els fui radiar en el saló de concerts de l'"Excelsior Music" per tal de sadollar els desitjos d'un noble esbart d'artistes assedegats de dolçures musicals.

Fou copsada des dels Estats Units i respongueren les estacions de Washington, de Nova York i Filadèlfia, dient plenes de joia que havia estat una audició com mai l'havia ofrenada millor la ràdio de la capital de la illa.

En vetllades íntimes m'esplaiava satisfent les ànsies d'amics i professionals que s'aplegaven a mon entorn, però sobretot fou un davassall d'entusiasme el que assolí quan en el Col·legi de les Escoles Pies de l'Havana, tantes ànimes de catalans que allí sojornen s'entendrien no sols per la delicadesa conreada de llur sentiment, sinó per l'enyorança pàtria que desvetllava el sentir el cèlic ORFEÓ de la terra nostrada sublimar-se encara per damunt dels nimbes dels seus triomfs artístics.

A Camagüey els "Caballeros de Colón" m'ofrenaren el saló d'actes de llur estatge social per tal de donar-hi una conferència. L'he feta tan bé com he sapigut i em sento orgullós d'haver pogut juntament amb els meus elogis a Beethoven sadollar les lloances que es mereix l'inimitable ORFEÓ CATALÀ que l'excels mestre Millet amb sa batuta ha enlairat, tant que arreu del món és considerat com a chor cabdal.

Contribuí a l'èxit de l'audició camagüeyana l'aparell mecànic, una moderníssima ortofònica dotada amb excel·lents amplificadors.

Honoraren la meua conferència altes personalitats que assistiren freturoses d'oïr els discos de l'ORFEO, entre elles l'Ihm. Sr. Bisbe Dr. Pérez Serantes, son Vicari General i el Canceller del Bisbat; el gran Cavaller de l'orde "K. of C."; el Director i catedràtics de l'Institut; els directores de totes les entitats musicals de la localitat i persones distingides per la seva cultura.

Apomello les lloances que de tothom he rebut i en faig ofrena al mestre per tal que amb les de la pàtria hi posi aquestes que li arriben de l'altra banda de l'Atlàntic.

Sempre de vostè at. s. s. i amic

FÈLIX RÀFOLS."

En nom del mestre Millet i de tot l'ORFEO agraïm i estimem, com ella mereix, la lletra del bon amic i excel·lent músic Fèlix Ràfols que acabem de transcriure. El viu amor pairal que tota ella respira ens entendreix de veres i els seus mots, reflex de l'entusiasme que els catalans absents de la pàtria han sentit en escoltar impressionada la nostra tasca, seran un estímul poderós per a enardir-nos més en l'estudi i assolir sempre una perfecció major, que és l'ideal que ens guia.

Moviment musical

ALEMANYA

Cap país com el nostre conrea la música tan intensament; la pretensió, doncs, de donar compte de tots els esdeveniments musicals d'Alemanya fóra pura follia. El cronista mancaria de temps material per a traslladar al paper les pròpies impressions de concerts i de representacions líriques i per a ordenar les notes rebudes d'audicions de tota procedència. Per tal de fer possible la tasca que m'ha estat encomanada i no abusar del lloc que m'és ofert en aquesta REVISTA, donaré per suposada l'execució constant i intensiva de les obres dels clàssics i romàntics, i de les modernes que han estat incorporades al repertori corrent, i solament farem referència a alguna d'elles quan en l'audició hi hagin concorregut circumstàncies especials. Consignarem amb preferència les novetats que tinguin algun relleu, que ens semblin una moderna afirmació de la pura bellesa o, per un contrari, que ens semblin una d'aquelles aberracions inadmissibles, que deixen però fora de dubte la bona fe del compositor, ben característiques de la nostra època de recerca inquieta.

BERLÍN. — El passat mes de novembre s'executà, excellentment dirigida per Carl Schuricht, la *Messe des Lebens* (Missa de la vida) de Frederick Delius, el prestigiós compositor anglès. Aquesta obra, fonamentada en el *Also sprach Zarathustra*, fou composta l'any 1905; produeix encara una forta impressió de grandesa, però és dominada per la triple influència de Wagner, Strauss i Debussy; conté emperò fragments més originals d'encisadora poesia.

Hem d'esmentar una primera i única audició de les *Set peces orquestrals* d'Ernst Krenek, per la Filharmònica, sota la direcció de Werner Wolff; hom, amb tota la bona voluntat, no hi arriba a descobrir darrera el soroll, tothora dissonant, una ombra de musicalitat. No fou més sortós, amb la mateixa orquestra dirigida per Eugen Straub, l'*Horace victorieux* d'Honegger, que marca un sensible retrocés comparat amb el *Rei David*.

El mes de desembre la Symphonieorchester, dirigida per Emil Bohnke, interpretà una de les millors obres de Waldemar von Bausnern, la *Setena Simfonia*, qualificada d'*Hongaresa* perquè conté unes variacions sobre el tema *Ungarischen Husaren*, cançó de soldats del temps de la guerra dels Trenta Anys.

El teatre de Verdi, per un cas curiós, sembla afermar-se a Alemanya, reintegrant-se a l'escena obres que semblaven definitivament separades d'ella. Sens dubte, després del verisme dels compositors italians contemporanis, que s'havien insinuat arreu, nostre públic aprecia millor el fort dramatisme verdí, més sincer, i en gràcia d'aquesta qualitat primordial de l'obra escènica, perdona els procediments desuets i els defalliments propis de l'època. Hem de consignar les representacions a la Staatoper, dirigides per Fritz Zweig, de la *Lluïsa Miller*, òpera que per altra banda podia també interessar a un públic alemany, per tractar-se d'una adaptació del drama schillerià *Càbales i Amor*. — La casa Ricordi acaba de publicar la partitura de piano i cant del *Macbeth*, del mestre de Busseto, reproduint la segona versió, molt superior a la versió original, que l'autor escriví per a l'Òpera de París. Aquesta publicació sembla presagiar una propera *reprise* d'aquesta òpera en alemany. Indubtablement conté pàgines d'una gran intensitat dramàtica.

L'estrena, per la jove violoncellista Eva Heinitz, de la *Sonata en re menor*, per a piano i cello, de Kurt Thomas, ha fixat novament l'atenció del públic i de la crítica sobre aquest compositor novell. L'esmentada producció fou molt ben acollida, però no fa oblidar les obres a capella anteriors: la *Missa*, op. 1, el *Salm 137* i la *Passió segons Sant Marc*. — Rivalitza amb Kurt Thomas, tant pel sentiment religiós com per la solidesa polifònica, Heinrich Kaminski amb el seu *Magnificat*, recentment executat, per a sopran solo, viola solo, chor i orquestra.

Citem una última novetat (?): l'estrena d'*Ezio*, d'Haendel, que ha obtingut un èxit semblant als èxits anteriors de *Julius Caesar* i *Rodelinda*. La respectuosa *mise au point* de la vella partitura és deguda a Franz Notholt.

ANSELM MORNAU

PARIS

Les sessions de *La Musique Vivante*, que amb tant d'èxit dirigeix el notable musicòleg i crític Lleó Vallas, continuen donant-se regularment cada setmana.

La fórmula d'aquestes sessions és força original i consisteix generalment en una

crònica parlada de la setmana; les idees, les obres, els fets: teatres, concerts, crítica de crítiques; tot això en una ràpida conferència. Després ve la presentació i audició de músiques noves, compositors, invencions de caràcter musical, instruments vells o nous; música mecànica, discos de fonògraf, experiències, assaigs, etc.

Cada sessió s'acaba en una mena de míting miniatura, en el qual es discuteixen els diferents temes exposats. En la discussió hi pot pendre part el públic i això dóna lloc a debats interessants i quasi sempre divertits.

La gran facilitat de paraula, l'*esprit*, la rapidesa en la rèplica, l'erudició, qualitats que posseeix en alt grau En Lleó Vallas, fan que l'interès de les seves sessions sia sempre renovat i sostingut.

En una d'aquestes sessions foren donades a conèixer músiques holandeses, daneses i islandeses. Hi assistirem perquè d'aquests països no en sabem gran cosa del seu art musical modern. Però el que sentírem ens deixà força indiferents: obres per a piano del compositor holandès Franco Mendes; *Melodies daneses*, de Lauge-Müller, i *Melodies islandeses*, d'Arni Fhorsteinsson i de Sveinejoernsson.

Les obres més interessants són les de Müller; les altres són insignificants. En general la música que sentírem d'aquests països és una barreja de Brahms, Debussy i... Leoncavallo. Cap caràcter nacional ni personal. Es feta amb aquell sentiment que el mestre Vives en diu "melodia internacional", fruit característic de Conservatori, sobretot en els països que per llur situació geogràfica es troben subjectes a les influències artístiques d'altres pobles més forts i més personals.

Els dos festivals Schoenberg han estat una nota important en la vida musical parisenca, digna del més gran interès per a tots els que s'interessen a l'evolució de la música i a la renovació del llenguatge musical.

En aquests dos concerts sentírem, a més del *Pierrot lunaire*, obra ja coneguda dels parisencs i crec que també dels barcelonins, *Dos chorals*, de Bach, instrumentats per a gran orquestra; *Récit de la Colombe*, de l'oratori *Gurre-Lieder*; *Pèlleas et Mélisande*, poema simfònic, i dues *Suites*, una per a piano sol i l'altra per a tres clarinets, violí, viola, violoncello i piano. Aquestes *Suites* són les obres més representatives de l'última manera de Schoenberg.

Voler classificar la música d'aquest mestre seria impossible, car Schoenberg no modifica ni amplia el sistema harmònic tradicional usat fins avui des de Palestrina a Debussy i fins en la majoria de les obres de Strawinsky, sinó que romp completament amb tota regla i amb tota tradició. Es posa com si diguéssim al marge de la llei. Però és clar que ell en vol crear una de nova, que ell té un concepte musical, una estètica. Schoenberg considera cada so com fonamental i cada acord també com fonamental. Evita com el foc les consonàncies que podrien evocar una tonalitat. En les últimes composicions del mestre és impossible de reconèixer cap dels acords coneguts, ni en la melodia, ni en el contrapunt, ni en les cadències. L'oïda es perd en aquest laberint atonal, i l'esforç de l'auditor per a seguir escoltant ha d'ésser enorme. Tothom no ho pot pas resistir i en aquests festivals hi hagué molts incidents. Però també hi ha aquí a París qui, tot trobant cerebral aquesta música, la respecta i escolta amb recolliment, com cosa elaborada amb ciència consumada, copsant-hi noves i inaudites i fins formoses sonoritats. Sia com sia, una cosa honora a Schoenberg, i és que ell no tracta d'imposar les seves idees, ja que fa constar que qui tingui quelcom de pur a expressar el mateix ho pot dir en l'estil tonal que en l'atonal.

Els concerts de virtuosos es succeeixen sense parar. De pianistes hem sentit: Rummel, Iturbi, Backhaus, Ciampi, Hambourg, Brailowski, Batalla, Casadesús, Arrau i Sauer.

Entre aquests sobresurt com un gran virtuós i músic En Backhaus. Les seves interpretacions de les tres últimes sonates de Beethoven foren superbes. Dels joves pianistes francesos es destaca Casadesús, de magnífica tècnica i gran musicalitat. Claudio Arrau, pianista brasileny, es distingeix també molt. En canvi Marc Hambourg no ens agradà gens: és una magnífica pianola, però com si fos accionada per un nen.

De violoncellistes cal mencionar el nostre Antoni Sala, qui estigué magnífic en el seu recital a la Sala Pleyel. Entre les obres que executà recordem amb gust la magistral interpretació del formós *Arioso* de Bach.

Gran aconeixement han estat els dos festivals Strawinsky dirigits per ell mateix. En el programa hi havia, a més d'algunes obres ja conegudes, la primera audició de *vuit peces fàcils* orquestrades per l'autor. Aquestes peces, que l'autor havia escrit per als infants, són delicioses. Obtingueren un èxit grandíol, així com les altres obres, principalment el *Cant del rossinyol*, obra en la qual Strawinsky s'afirma quasi diré genial.

Els concerts Straram atrauen cada dijous a la Sala Pleyel, l'*élite* dels melòmans parisencs, car són els concerts que donen el *to* i que són el portaveu del moviment musical modern. Els programes són sempre interessantíssims en primeres audicions i l'execució és perfecta, car l'orquestra està formada pels millors professors de París. El seu director, Walter Straram, és un músic excel·lent; no és un virtuós de la batuta, però coneix a fons l'orquestra i obté el que vol. A més està ben sostingut financerament parlant i no plany assaigs. Això fa que les seves interpretacions són sempre impecables.

Entre les primeres audicions donades per aquesta orquestra recordem: *Suite*, de M. Delannoy; *Concert de chambre*, d'Alban Berg (per a piano, violí i 13 instruments de vent). Aquesta obra ultramoderna fou mal rebuda per una part del públic; hi tingué d'intervenir la policia per a expulsar els pertorbadors. *Scarlattina*, d'Alfred Casella, per a piano concertant i orquestra. Fou més ben rebuda. És un retorn al classicisme, almenys de factura, però sense la substància musical que fa belles les obres clàssiques. El més bonic és el moviment lent. *Rapsòdia*, per a violoncel i orquestra, de J. Rivier, en cinc moviments de forma lliure. *Rapsòdia concertant*, també per a violoncel, de Stan Golestan, obra buida i sense personalitat. *Concerto italiè*, per a violí i orquestra, de Castelnuovo-Tedesco, molt bonic; una bona obra més per a la magnífica escola italiana moderna.

Els Concerts Colonne, Lamoureux, del Conservatori, i Padeloup, ofereixen rarament primeres audicions: els seus programes són fets pel gran públic que no ama gaire de resoldre problemes sonors i que sols cerca l'esplai d'unes hores de música quant més sentida millor.

I per acabar ens plau consignar l'èxit de la talentosa professora barcelonina, la senyoreta Onia Farga, en el seu recital a la Sala Gaveau. Fou molt aplaudida en el seu triple aspecte de pianista, violinista i compositora. Qualitats ben rares de trobar-se reunides en una sola persona, i que la senyoreta Farga exerceix ben dignament.

J. GIBERT CAMINS

París, març 1928.

VALENCIA

Actualment la vida musical a València, si deixem de costat els concerts populars que dona els diumenges la Banda Municipal —intelligentment dirigida pel mestre Ayllón— al parc dels "Viveros", es redueix a les reunions de la Societat Filharmònica que entre les similars de la Península ha assolit una importància que la situa en primer rengle per la qualitat general i el nombre dels seus concerts. Algun rar concert escadusser pot afegir-se als de la Filharmònica. Existeix també a València una Orquestra Simfònica que dirigeix el jove mestre Josep M.ª Izquierdo. Però, malauradament, l'activitat de la nostra orquestra no depassa determinats límits. No arriba gairebé a donar mitja dotzena de concerts per a l'auditori de la Societat Filharmònica cada curs, i, després, a les darreries de la primavera i començament de l'estiu, en el susdit parc dels "Viveros" dona una sèrie prou més nombrosa de concerts a l'aire lliure, a base de programes *ad hoc*, car les condicions del temps i lloc no són les més propícies per a intentar cap tasca musical verament seriosa, puix que el públic que hi concorre resulta molt barrejat: els uns prefereixen sentir, encara que sigui amb la consegüent pèrdua sonora de l'orquestra a ple aire, la *Cinquena simfonia*, o *Scheherazade*, o una fantasia del *Samsó i Dalila*, o una *Suite* massenetiana, o fins tal "pizzicato", o un fragment més o menys escollit de "zarzuela", i d'altres estimen més allunyar-se relativament del quiosc de la música i passejar al clar de lluna, si n'hi ha, o per les avingudes il·luminades "a giorno". Però quan l'Orquestra ha intentat una petita sèrie de concerts d'un altre interès i transcendència, en un teatre i als preus convenients, encara que sempre mòdics, el públic no ha respost a la invitació dels professors en nombre suficient per a evitar que la iniciativa fos absolutament deplorable des del punt de vista financer. Quelcom de semblant sol passar també amb tota mena de concerts. Així, si l'Emil Sauer, per exemple, actua en la Filharmònica, el teatre s'omple; si el concert és públic, l'empresari perd. Resumim: la vida musical a València resta, en general, localitzada a la Societat Filharmònica.

Esmentaré alguns dels concerts, per una o altra raó, més interessants entre els donats darrerament a la Filharmònica. No tinc de descobrir a la REVISTA MUSICAL CATALANA Sauer o Horowitz, ni Heifetz o Milstein. Hom suposarà que aquests artistes en les seves "tournées" peninsulars fan escala a València: és així. Però la nostra Orquestra ens ha donat la primera audició de la magnífica *Simfonia en si menor*, de Borodin. Antoni Sala assolí un gros èxit; i en la interpretació de la *Sonata* de Strauss col·laborà amb el violoncellista barceloní el pianista valencià, ja conegut a Barcelona, Leopold Querol. Aquest mateix ha donat un recital molt reeixit. Deixeble predilecte d'En Ricard Vinyes, car ha treballat a París amb l'illustre pianista lleidatà, Querol afirma cada dia més la seva personalitat i sens dubte té davant d'ell un brillant esdevenidor.

Un interès singularíssim oferí la primera audició del *Concert valencià*, per a piano i acompanyament d'orquestra de corda, darrera obra d'Eduard L. Chavarri. Interpretà aquest *Concert* i un altre de Bach —en *re major*— mes *Wedding-Cake*, de Saint-Saëns, també per a piano i orquestra —un amable i elegant *Scherzo* en ritme de vals— i encara una escollida sèrie de peces pianístiques, la gentil pianista sara-gossana Pilar Bayona. Chavarri dirigí l'orquestra. El seu *Concert* va guanyar l'au-

ditori de la Filharmònica que tributà llargs i calorosos aplaudiments a l'il·lustre artista valencià, literat, musicòleg, compositor i una de les persones que han treballat amb més generós entusiasme per elevar i dignificar l'atmosfera artística i especialment musical de València. Ell ha estat un dels "pioners" de la cultura a València i en aquesta lluita per la cultura sempre l'hem vist a l'avantguarda, servint de guiatge.

El *Concert* està perfectament adjectivat valencià. No són les seves idees manlleus literals al folklore, però sí en tenen tota la flaire i el caràcter; i quan s'estilitzen en un tendre romanticisme, com en l'*Andante*, subtitulat *Les barraques de Carpesa*, perquè el paisatge de l'horta del dit lloc el va inspirar, sempre l'emoció és pregonament valenciana. L'agre del terror, segons l'expressió valenciana, viu i palpita en el *Concert*.

Motiu immediat fou aquest èxit i la publicació recent per l'Editorial Labor del llibre de Chavarri, *La música popular española*, per tal que un nucli de joves literats i artistes organitzés un homenatge a Chavarri al qual s'adheriren molts amics i admiradors del mestre. Consistí en un dinar al restaurant "Les Arenes", de la platja del Cabanyal, davant de la nostra incomparable Mediterrània. Es pronunciaren, a honor de Chavarri, diversos parlaments i tots els oradors s'expressaren en valencià, car l'homenatge tenia ensems que una significació artística una significació valencianíssima, puix que Chavarri sempre ha estat un actiu i fervorós adicte a l'esperit i a la tradició pairals i encara a aquella realitat i a aquell sentiment que uneixen d'una faisó particularíssima dins de la península Catalunya, Mallorca i València.

L'homenatge fou, doncs, una iniciativa que es realitzà de la faisó més reeixida. I afirmà que el sentit més genuí de l'espiritualitat valenciana conserva posicions entre nosaltres, malgrat totes les incomprensions, els defalliments i les desviacions.

E. G. GOMÀ

BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEU. — Seguint un vell costum que l'Empresa ha restablert d'uns anys ençà, s'ha celebrat al Liceu, durant la finida Quaresma, una tanda de vuit concerts simfònic-vocals els quals han estat dirigits pels mestres Emil Cooper, Egon Pollak, Joan Lamote de Grignon i Igor Strawinsky. L'execució d'aquests concerts, a base de l'orquestra del mateix teatre, augmentada fins 96 professors, ha estat confiada, a més, als solistes vocals Andreu Fornells, Mercè Plantada, Hermann Brünig, Aníbal Vela i Emili B. Fargas, junts amb l'Orfeó Gracienc, que dirigeix el mestre Joan Balcells.

Les novetats principals de la referida tanda han consistit en les audicions respectives de l'oratori de Haydn *La Creació del món* i de la suite orquestral de Strawinsky *Consagració de la Primavera*. Aquestes dues obres, diametralment oposades en llur sentit estètic de la tècnica i de l'expressió, foren rebudes amb igual aplaudiment, la qual cosa ens demostra el gust eclèctic que predomina en el nostre públic. Direm, no obstant, que la producció de Strawinsky, dirigida pel propi autor, ha merescut de la crítica en general un judici més reservat que francament entusiasta. Com una mostra del sentit crític que impera, copiem ço que el nostre company de Redacció, F. Lliurat, deixà escrit a *La Veu de Catalunya*:

"Davant de l'obra ardidíssima que ens ocupa, no comprenem l'actitud de molts senyors que no saben què pensar-ne. I parlen d'obscuritats, d'incoherències. Res de tot això no hi ha precisament en el *Sacre*. Es tracta, al contrari, d'una obra extremadament clara, que es dona tot seguit. Ara bé: ens trobem davant d'una obra genial, d'una troballa, d'una creació absolutament reeixida? Sincerament, creiem que no. Com ja queda dit, ens trobem — creiem nosaltres — davant d'un "assaig", d'un "nou" assaig als quals, d'altra part, Strawinsky ens té ja acostumats. Car, en cadascuna de les seves obres — i això ho sap tothom — Strawinsky cerca un nou camí, un nou estil, i fins una nova tècnica. Això palesa una ben noble inquietud. Però també pot provar — i ho volem també consignar en escriure la nostra ràpida impressió absolutament sincera — que Strawinsky no ha trobat encara el "seu" estil. Com el trobà, per exemple, Ricard Wagner, i com el trobà Debussy.

Objectivament considerat — i no deixant-se suggestionar per elements absolutament independents i fins allunyats de l'obra de la qual parlem — *Le sacre du Printemps* ens sembla una producció incompleta. Els elements rítmics i sonors predominen. Però en falta algun altre perquè l'obra musical sigui completa. Hi falta l'element que gairebé podríem dir-ne generador de tota música: l'element temàtic. Si l'element temàtic de *La consagració de la Primavera*, fos tan valuós, tan triomfador, tan ple de vida, com ho és, per exemple, l'element rítmic; si fos, en un mot, de la mateixa "categoria", aleshores el *Sacre* representaria una obra perfecta, definitiva. Apareixeria "complet". I, en el sentit que assenyallem, entenem per obres completes, reeixides, trobades, *Els Mestres cantaires*, per exemple — i altres nombroses pàgines de Ricard Wagner — i fins el ja popular *Aprenent bruixot*, de Dukas.

Es podrà objectar que, talment com l'assumpte ho suggeria, Strawinsky ha volgut evocar, en escriure el *Sacre*, una música també primitiva, prehistòrica. Tal volta! En tal cas, l'assaig esdevindria innegablement "curiós". Però, considerada l'obra de la qual parlem, objectivament, "musicalment", és a dir, sense l'acció damunt de l'escenari, aleshores apareix, repetim-ho, una creació incompleta."

En quant a *La Creació del món* és curiós recordar el fet d'haver-se donat abans a Barcelona una sola audició d'aquest formós oratori, i això en una època ben remota: per la Quaresma de 1804. A l'obra de Haydn no li passen els anys; la seva bellesa no s'ha marcit pas. L'audició oferta enguany al Liceu, malgrat no haver assolit la perfecció que la importància de l'obra mereixia, l'hem escoltada amb delectació profunda. La inspiració serena, la gràcia alada, l'expressió poètica que no deixen de resplendir mai en les seves pàgines, fan de la *Creació* una obra mestra, digna germana de les *Estacions*, que en la història de la música conservarà sempre un privilegiat lloc.

Ultra la importància que assoliren els Festivals Haydn i Strawinsky, haurem de consignar la bona impressió que deixà al Liceu el Festival de Música Nacional, la direcció del qual fou encomanada al mestre Lamote de Grignon. En aquest Festival s'hi donaren les primeres audicions de *Kàsida*, suite simfònica, de Conrado del Campo, i de la *Sinfonietta*, d'Ernest Halffter, rebudes amb franc aplaudiment, i s'hi estrenaren, encara, *Tres poemes*, per a soprà i orquestra, del mestre Lamote, que la senyora Plantada digué amb exquisit gust. Aquestes pàgines, degudes a l'autor de *La nit de Nadal*, assoliren un èxit sorollós.

Ens plau fer constar també que la valuosa cooperació de l'Orfeó Gracienc, així com la dels solistes de l'ORFEO CATALÀ, senyora Fornells i senyor Brünig, en la interpretació de l'oratori de Haydn especialment, merescu l'elogi espontani de la crítica i del públic.

Per a completar la nostra informació ens cal afegir la primera audició, encara, del poema simfònic *Pacific 231*, d'Honegger, que dirigí el mestre Cooper. L'obra del novell compositor francès, que acusa una personalitat remarcable, trobà davant del públic del Liceu el bon acolliment que acompanya arreu l'original producció.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA. ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA: Raya Garbusova. — Heus ací una violoncellista interessant. Posseeix una bella i ben segura tècnica i palesa, a més, tothora, que té també un innegable temperament d'artista. El seu estil és, doncs, palpitant de vida.

En el seu concert dels *Amics* (onzè del present curs) interpretà produccions de Brevet, Boccherini, Martini, Beethoven, Schumann, Rachmaninow, Moszkowski, Tschai-kowsky, Arenski i Ravel. Fou aplaudidíssima i amb raó. Lydia Garbusova acompanyà al piano de manera intel·ligent. — X.

Trio de Barcelona. — El dotzè concert dels Amics ens permeté admirar de bell nou el talent dels concertistes R. Vives, M. Perelló i P. Marés, que constitueixen el celebrat Trio de Barcelona, arribat de poc de les terres de França, on, particularment a París, ha obtingut un acolliment per demés falaguer.

Aquests artistes realitzaren al Palau una tasca molt digna d'admirar. A la primera part ens donaren una versió del *Trio en re*, op. 70, núm. 1, de Beethoven, molt expressiva i matisada i amb una fusió de sonoritats perfecta. Però l'expectació de l'auditori era reservada per a la segona part, on figurava l'estrena del *Trio en mi major*, del jove compositor català Joaquim Serra. En una nota inserida en el mateix programa, el mestre Pujol ens assabentà que l'autor d'aquest trio, que fou premiat en el V Concurs de la Fundació Concepció Rabell i Cibils, és fill del conegut compositor de sardanes En Josep Serra, i compta només vint-i-un anys d'edat. Després de rebre les primeres lliçons de música del seu pare, ingressà, als deu anys, a l'Escola Municipal de Música de la nostra ciutat, on cursà el solfeig a la classe del mestre Millet, el piano a la del professor J. B. Pellicer i l'harmonia, contrapunt i composició, a la del mestre Morera. L'audició del trio referit causà als oients del Palau, una impressió força agraïdola. Descobreix tot seguit un bell temperament musical i la possessió d'una tècnica destrament utilitzada. Sense extralimitar-se mai, l'autor exposa idees personals, ritmes curiosos i una sentor, encara, d'aire terral inconfusible. En aquest sentit, els dos moviments vius del trio són indubtablement els millors. El moviment lent que ocupa la part central, on apareixen els instruments molt ben tractats, com en la resta de l'obra, no acusa la mateixa força original, però és d'un efecte no menys segur per la seva expressivitat. L'autor, allí present, junt amb els seus intèrprets, fou objecte d'una ovació ben merescuda.

A la tercera part els intel·ligents artistes Vives, Perelló i Marés, ens feren conèixer el *Trio en re*, de Joaquim Turina, que guanyà el premi del Concurs nacional celebrat l'any passat a Madrid. És, aquesta, una obra força estimable on les característiques del mestre sevillà es manifesten amb tota la seva galania.

La seva factura és totalment exquisida. La delicada sensibilitat de l'autor es troba de nou exposada en el referit trio, el qual es manté dintre un matis atenuat que, sense despertar una emoció viva, suggereix belles imatges amb les seves ben trobades harmonies i ritmes. El *Tema i variacions* ens semblà el més reeixit dels tres temps de què es compon l'obra. Al final, el públic dispensà al trio de Turina un acolliment ple de respectuosa simpatia i estimà degudament l'execució acurada dels nostres artistes que amb força amor i convicció havien treballat la nova producció. — S.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA": *Aline van Barentzen*. — Ens interessà molt d'oïr la ben notable pianista el nom de la qual encapçala aquesta nota. És, realment, una formidable executant. Pocs pianistes posseeixen avui la seva tècnica, la seva facilitat, la seva seguretat, la seva ardidesa. Executà els *Estudis simfònics*, de Schumann, de manera vertiginosa i, amb tot, amb admirable claredat. El mateix direm del *Preludi i fuga en la menor*, de Bach-Liszt, que eixí dels seus dits de faisó victoriosa. Aline Barentzen executà també de manera perfecta, clara, inoblidable, *Les Lucioles*, de F. Schmitt, i els *Focs artificials*, de Debussy. L'estil d'Aline van Barentzen no és, però, tan sorprenent com la seva tècnica. És, algun cop, massa lliure, massa personal. Però no és sempre suggestiu, encisador. A voltes fins el trobarem una mica fred i sense gaire interès. No és, amb tot, incorrecte ni descuidat. Resumint la nostra impressió: Aline van Barentzen ens plagué, sobretot, en els passatges brillants i en les obres de pura virtuositat. En tals casos aparegué, realment, admirable, sorprenent. — X.

CONCERTS MANÉN - BORDAS — L'eminent violinista català Joan Manén tocà al Palau de la Música Catalana els dies 4 i 7 de març. Col·laborà al segon dels esmentats concerts el conegut violinista A. F. Bordas, director del Conservatori de Madrid. Joan Manén interpretà en els seus darrers concerts programes interessants en els quals hi havien produccions de Mozart, Porpora - Manén, Daquin - Manén, Tartini - Manén, Martini - Manén, Beethoven, Paganini - Manén, etc. L'autor de *Neró i Acté* provà una vegada més que és un dels més notables violinistes de l'hora present. El seu mecanisme és realment admirable i tothora *natural*. Manén venç les dificultats talment com jugant. Les seves transcripcions són, d'altra part, ben traçudes. Més que altres transcripcions ben conegudes. I és que, ultra un admirable executant, Manén és, com tots sabem, un gran *músic*. Junt amb A. F. Bordas (l'estil del qual és d'una puresa veritablement exemplar) executà en la seva darrera sessió el *Concert*, per a dos violins, de J. S. Bach. L'audició d'aquest concert constituí una vera festa per a l'esperit. Amb el mestre Bordas, Manén executà també un enfilall de pàgines boniques, agradossíssimes, de Schubert. I el concert terminà, *hélas!*, amb una *Jota navarra*, de Sarasate, que tocaren també junts els dos violinistes.

Manén i F. Bordas foren aplaudidíssims, festejadíssims. — X.

ASSOCIACIÓ OBRERA DE CONCERTS: *Orfeó Atlàntida*. — L'audició dinovena de l'Associació Obrera fou encomanada al novell Orfeó Atlàntida que dirigeix el mestre Normand Solé. El programa, ben nodrit i variat, assolí una execució molt expressiva que deixà plenament agradat l'auditori. En primera audició ens donà l'Atlàntida una curosa versió del bonic chor de Mendelssohn *El rossinyol*. Les cançons po-

pulars que omplien la primera part del programa foren cantades amb molta justesa, i, així mateix, obtingueren un èxit molt marcat les mestrívols composicions de Bach (*Choral*), Victòria (*Glòria* de la missa *O quam gloriosum*) i Jannequin (*Ocellada*), que foren matisades amb un art remarcable.

Aquest nou èxit de l'Orfeó Atlàntida és ben falaguer per al seu director i ha d'enardir, sens dubte, els joves choristes en l'assoliment complet de l'ideal que els guia.

RECITAL DE PIANO. — A la sala d'audicions íntimes donà, el 23 de març, un atraciu recital la novella pianista Maria Teresa Làzaro, qui es féu escoltar amb força gust en un programa que reunia les prestigioses rúbriques de Beethoven, Schubert, Mendelssohn i Chopin. La senyoreta Làzaro, deixeble de la professora Carlota Giró, a l'Escola Vidiella, demostrà posseir una tècnica molt acurada posada al servei d'un temperament ardorós que comunica força vida a les obres interpretades. Volem esmentar pel bon efecte que produïren, especialment, la *Romança en re bemoll* de Mendelssohn i l'*Estudi* op. 10, núm. 1, de Chopin, així com també el joliu *Scherzo* de Schubert, que l'escollit auditori allí reunit aplaudí amb gran insistència.

La gentil concertista es prestà encara a afegir una nova peça al programa i, junt amb les enhorabones, rebé delicats obsequis dels seus admiradors.

FOMENT DE LA SARDANA DE BARCELONA (31 de març). — En compondre el programa del Festival commemoratiu del VII aniversari de la seva fundació, el Foment de la Sardana pecà per "trop de zèle". La duració de la festa s'allargà amb desmesura i els números finals se'n ressentiren bon xic. Precisament a la darrera part figuraven les dues estrenes anunciades, però diguem que malgrat l'hora avançada de la nit s'escoltaren amb recolliment i amb interès que no defalliren pas. El poema *Niobe*, degut a la ploma del dramaturg Ambrosi Carrion té una força evocativa ben intensa. El declamà amb bon accent i justa expressió l'actriu Carme Buixadós, i en realitzar-lo plàsticament després la dansarina Aurea de Sarrà, el seu efecte s'engrandí, deixant una impressió d'art sumptuós i vivent. El que no trobarem tan feliç fou l'aplicació de la música. En lloc dels fragments de Schumann i de Schubert, massa coneguts, que esborraven un xic la idea de l'acció evocada, estaria més apropiada una música original que s'inspirés directament en els versos virils d'En Carrion.

A la mateixa part la cobla Barcelona executà per primera vegada, sota la direcció del mestre Pujol, la *Glossa del ball de gitanes del Penedès*, de Joaquim Serra, que guanyà l'únic premi concedit en el darrer Concurs de Sant Jordi. És, aquesta, una composició perfectament instrumentada i desenrotllada amb força enginy que es fa escoltar amb innegable interès. És, doncs, una nova prova del bell temperament musical que posseeix el jove compositor Serra, qui amb les seves *Impressions camperoles*, executades la mateixa nit, i el notable *Trio* que al propi Palau li aplaudírem dies enrera, es posa d'un salt al costat dels nostres músics més considerats.

En la festa que ressenyem l'organista Na Montserrat Guiu demostrà les seves aptituds ben estimables en la depurada execució de la *Sonata en fa menor* de Mendelssohn, així com en la famosa *Aria* de Bach, que la dansarina Aurea va mimar fent ostentació de la seva elegància en el vestir. Aquesta artista es féu aplaudir en

cara en alguns dels números que més admiració han causat en les seves recents manifestacions al Teatre Romea.

Hem esmentat ja la interpretació en el mateix festival de les *Impressions camperoles* de Joaquim Serra. Foren paladejades novament, causant el millor efecte el número tercer *Sota els pins* i el que segueix *La vall dels ecos*, que l'auditori va fer repetir.

La sessió, que començà amb l'audició d'algunes sardanes, aplaudides ja en diverses ocasions, i entre les quals foren repetides *Pastoral* de Garreta i *Tossa, la vila vella* de Morera, trobà un digne final amb la *Maledicció del comte Arnau* de Toldrà que, sota la direcció de l'autor mateix, executaren amb valentia i ritme ferm les tres cobles allí reunides: Emporium, La Principal de Bages i Barcelona. — S.

COLISEUM: ARTUR RUBINSTEIN. — El ben conegut pianista polac ha tornat entre nosaltres. En el seu recital del Coliseum tocà produccions de Beethoven, Chopin, Albéniz, etc., que els nostres aficionats li havien ja sentit altres vegades. El nostre comentari serà, doncs, breu. Aquest cop, Rubinstein no emprà aquells rampells, aquells efectismes de mal gust amb els quals desencanaixava sovint les grans obres i amb els quals... dissimulava, d'altra part, les imperfeccions tècniques. El trobarem, doncs, més assenyat, més acurat executant que altres vegades. Tocà molt bé *La maja y el ruiseñor*, de Granados, i algunes pàgines d'*Iberia*, del nostre Albéniz. Digué molt bé l'*Evo-cació*. Sovint, però, precipità, exagerà els moviments ràpids.

Ens és agraït de fer constar que en tocar, fora de programa, ofrenà *Cançó i dansa*, de Frederic Mompou.

Repetim-ho: aquest cop Rubinstein aparegué més curós, més assenyat que altres vegades. Afegirem que fou ben aplaudit. — X.

CAPELLADES

Bell èxit assolí la sessió musical organitzada, el dia 18 de març, al Centre Moral Instructiu. Fou confiada a Joan Peracaula, violinista, i a Francesc Peracaula, pianista, els quals executaren pàgines de Haydn, Pugnani - Kreisler, Couperin - Kreisler, Mendelssohn, Granados, Wieniawski, etc. Els esmentats artistes foren ben aco-llits i hagueren de repetir moltes de les obres de llur programa.

Una sessió realment interessant.

SANT SADURNÍ DE NOYA

El dia 4 de març tingué lloc, al Centre Agrícola, un concert ben simpàtic. La societat coral *Unió Sadurnienca*, que dirigeix el mestre Francesc Peracaula, cantà, amb bella afinació i excel·lent estil, obres de Morera, Grieg, Casademont, Millet (hagué de repetir-se el *Cant de la senyera*), Clavé, Peracaula, etc. L'agrupació coral que ens ocupa fou ben aplaudida i el seu mestre director ben felicitat.

A més, J. Sapiña recità bonics versos i A. Cardús, E. Roca i F. Sembi cantaren produccions interessants.

TARRAGONA

Degut a la constant actuació de la Filharmònica de Tarragona, els que senten vera vocació per la música poden gaudir repetidament de belles manifestacions d'art. El quart concert del present curs fou confiat a tres artistes barcelonines que deixaren encisat l'auditori.

Josefina Paulet, notabilíssima cantatriu que junta a la seva bonica veu una dicció molt delicada, fou molt aplaudida en l'execució del seu programa on figuraven obres meritories de Weckerlin, Mozart, Rimsky-Korsakow. Moniuzko, Brahms, Lozano i Rossini, afegint encara al final, fora de programa, una eixerida cançó d'Apelles Mestres que renovà les ovacions que li havien estat retudes abans.

La intel·ligent concertista Na Càndida Costa, interpretà al piano una part del programa, on féu demostració palesa d'una agilitat de dits admirable i d'una comprensió cabal de la música, puix s'acomoda perfectament la gentil pianista a l'estil divers de cada autor.

Trini Sierra fou admirada igualment en les peces que sonà en el violoncel. La seva tècnica acurada i l'elegància de la seva dicció es posaren de manifest en totes les obres que omplien la tercera part del programa.

Aquesta ben agradosa vetllada donada per les esmentades artistes, sota la direcció del mestre Lozano, deixà plenament satisfet l'auditori i ha constituït una nova victòria en l'actuació meritíssima de la Filharmònica tarragonina.

Associacions de Música de Catalunya

Concerts celebrats durant el mes de gener

Dia 4. — Antoni Sala, violoncel·lista; Antoni Matas, pianista acompanyant, a l'Associació de Reus.

Dia 9. — Antoni Sala, violoncel·lista; Alexandre Vilalta, pianista acompanyant, a l'Associació d'Amics de la Música de Barcelona.

Dia 16. — Lucie Caffraet, pianista, a l'Associació de Girona.

Dia 17. — Lucie Caffaret, pianista, a l'Associació de Figueres.

Dia 18. — Lucie Caffaret, pianista, a l'Associació de Mataró.

Dia 19. — Antoni Sala, violoncel·lista, a l'Associació de Valls.

Dia 19. — Lucie Caffaret, pianista, a l'Associació de Vilafranca.

Dia 20. — Lucie Caffaret, pianista, a l'Associació de Sabadell.

Dia 23. — Lucie Caffaret, pianista, a l'Associació de Reus.

Dia 27. — Josefa Regnard, cantatriu; Pilar Cruz, pianista, a l'Associació d'Amics de la Música de Barcelona.

Dia 27.—Josefa Paulet, cantatriu; Cànida Costa, pianista; Trini Sierra, violoncel·lista, a la Filharmònica de Tarragona.

Dia 27.—Antoni Sala, violoncel·lista, a l'Associació de Sant Feliu de Guixols.

Dia 30.—"La Petite Scène" de Paris, a l'Associació de Música "da Camera" de Barcelona.

Dia 31.—Antoni Sala, violoncel·lista; Pere Vallribera, pianista, a l'Associació de Badalona.

Aquest mateix mes actuaren, també, Antoni Sala a l'Associació de Sant Feliu de Guixols, i Miquel Llobet, guitarrista, a l'Associació de Vich.

Concerts celebrats durant el mes de febrer

Dia 1.—Vera Janacopulos, cantatriu; Ivonne Herr Jappy, pianista acompanyant, a l'Associació de Vich.

Dia 3.—Oladar Racz, cimbalista, a l'Associació d'Amics de la Música de Barcelona.

Dia 7.—Vera Janacopoulos, cantatriu; Ivonne Herr Jappy, pianista acompanyant, a l'Associació d'Amics de la Música de Barcelona.

Dia 7.—M. de Rysikoff, bariton; Alexandre Vilalta, pianista, a l'Associació de Vilafranca.

Dia 8.—Vera Janacopoulos, cantatriu; Ivonne Herr Jappy, pianista, a l'Associació de Badalona.

Dia 8.—Pere Vallribera, pianista, a l'Associació Bach de Palma de Mallorca.

Dia 15.—Quartet Zimmer, de Brussel·les, a l'Associació de Girona.

Dia 16.—Quartet Zimmer, de Brussel·les, a l'Associació de Mataró.

Dia 20.—Mischa Elman, violinista, a l'Associació de Música "da Camera" de Barcelona.

Dia 24.—Sextet Granados, a la Filharmònica de Tarragona.

Dia 27.—Emil Sauer, pianista, a l'Associació de Tortosa.

Dia 28.—Alfred Romea, guitarrista, a l'Associació de Vilafranca.

Dia 29.—Joan Manén, violinista, a l'Associació de Sabadell.

Dia 29.—Blanca Selva, pianista; Joan Massià, violinista, al Teatre del Conservatori de Manresa.

Dia 30.—Blanca Selva, pianista; Joan Massià, violinista, a l'Associació de Mataró.

Concerts celebrats durant el curs de març

Dia 1.—Joan Manén, violinista, a l'Associació de Figueras.

Dia 2.—Joan Manén, violinista, a l'Associació de Reus.

Dia 2.—Carme Bau Bonaplata, sopran; Carles Vives, tenor; Josep Sabater, pianista, a l'Associació de Sant Feliu de Guixols.

Dia 6.—Raya Garbusova, violoncel·lista, a l'Associació d'Amics de la Música de Barcelona.

- Dia 13. — Màxim de Rysikow, cantant; Alexandre Vilalta, pianista, a l'Associació de Granollers.
- Dia 20. — Trio de Barcelona, a l'Associació d'Amics de la Música de Barcelona.
- Dia 21. — Aline van Berentzen, pianista, a l'Associació de Música "da Camera" de Barcelona.
- Dia 25. — Orfeó Atlàntida, a l'Associació Obrera de Concerts de Barcelona.
- Dia 26. — Sextet Granados, a l'Associació de Sabadell.
- Dia 26. — Doble Quintet Espanyol, a l'Associació de Girona.
- Dia 27. — Sextet Granados, a l'Associació de Valls.
- Dia 27. — Quartet Casals, a l'Associació de Badalona.
- Dia 27. — Doble Quintet Espanyol, a l'Associació de Figueres.
- Dia 27. — Marta Linz, violinista; Egon Siegmund, pianista, a l'Associació de Vilafranca.
- Dia 28. — Orquestra del Conservatori de Terrassa (Dir. J. Pecanins), a l'Associació de Tàrraga.
- Dia 28. — Doble Quintet Espanyol, a la Filharmònica de Tarragona.
- Dia 28. — M. Linz, violinista; E. Siegmund, pianista, a l'Associació de Vich.
- Dia 29. — Doble Quintet Espanyol, a l'Associació de Reus.
- Dia 30. — Doble Quintet Espanyol, a l'Associació de Tortosa.

Bibliografia

- P. DONOSTIA: *Les Berceuses Basques*. — Édition Gure Herria.
- Jeruko Argia* (40 cançons religioses pel poble). — B. Roudanez. París.
- Chant du Bien-Aimé sur la Croix*. Cant i piano. — Max Eschig. París.

El P. Donostia, aquest simpàtic frare caputxí basc, és un excel·lent compositor i subtil folklorista tot d'una peça. Per acreditar-lo de tal bastarien les tres obres mencionades en aquesta nota bibliogràfica.

Les Berceuses Basques és una conferència donada per l'autor en el Seminari de Bayona. Tota ella està impregnada d'un sentiment profund de la cançó basca; tota ella és una apreciació ben conscient de l'exquisitat del cant maternal prop del bressol. En aquesta conferència l'anàlisi de l'assumpte i el llenguatge poètic s'agermanen amorosament; el músic, el folklorista i l'enamorat del propi país es compeneten i s'ajuden en donar una idea clara i una impressió forta d'aquests cànctics inefables de l'amor maternal basc.

Verament el cançoner popular basc és riquíssim i les cançons de bressol, per la mostra que en dóna el P. Donostia, en són ben bé la flor més pura i virginal. Quin perfum de natura i quina exquisitat de sentiment puríssim! Les berçoies basques són del millor que coneixem del gènere.

Jeruko Argia és una col·lecció de 40 cançons religioses per al poble que porten també tota la cançó basca en les entranyes. Encara que dins el recull s'hi troben alguns càntics llatins (amb la seva adaptació basca) es pot dir que tot ell és un cançoner religiós d'aquell país. Les melodies tenen tota aquella simplicitat, ingenuïtat i dignitat d'una raresa tan extraordinària, que tants busquen i no troben! Els acompanyaments demostren el talent, el bon gust i la mà experta de l'autor: sobrietat, distinció, respecte de les modalitats arcaïques, traspuant així i tot un sentiment modern ben paït.

El *Chant du Bien-Aimé sur la Croix* és un fragment extret de *La vida profunda de Sant Francesc d'Assís*, oratori que recordem haver llegit fou estrenat amb ver èxit l'any passat a París. Aquest fragment és una exquisida *berceuse* mística; la suau i amorosa melodia té per fons un dolç i persistent moviment adormidor en l'acompanyament, interromput en algun moment per uns enllaços peregrins d'acords consonants, una volta en l'orquestra, altra en les veus blanques, que sonen purament i dolçament per a tornar després el ritme de berçola gronxolant la melodia amorosa. És aquesta una pàgina que acredita el seu autor de ver poeta-músic i que fa néixer el desig de conèixer tota l'obra d'on és extreta.

En resum, aquestes obres ens refermen l'alt concepte que ja teniem format de les qualitats artístiques del P. Donostia.

LI. M.

Publicacions rebudes

MUSICA

De la casa Max Eschig & Cie., de París:

JOAQUIM NIN: *Cançons populars espanyoles*, per a quatre veus de dona i piano. I. Castellana. II. Catalana. III. Gallega. IV. Asturiana.

PIERO COPPOLA: *Suite íntima*, per a orquestra. I. *Poemetto dell'anima angosciata*. II. *La flûte de Nectaire*. III. *Burlesque*.

SYLVIO LAZZARI: *L'oubli. Berceuse triste. Chanson du mendiant*. Tres melodies per a cant i piano.

RICARDO RODRÍGUEZ: *Seis preludios*, per a piano.

ALBERT RIBOLLET: *Thème et variations*, per a piano.

Edicions Marcello Capra. STEN (Società Tipografico-Editrice Nazionale), Torino, 1927:

LUCA MARENZIO (1553-1599): *Inno a Roma*, a 6 voci (due soprani, mezzo-soprano, contralto, tenore, basso). Transcripció en partitura moderna per a l'ús pràctic, del Sac. G. J. Rostagno.

LUCA MARENZIO: *Inno a Roma*, a 6 voci. Transcripció en partitura moderna, per a dos sopranos, contralt, dos tenors i baix, del Sac. G. J. Rostagno.

LUCA MARENZIO: *Inno a Roma*, a 6 voci. Reducció per a chor a 4 veus d'home, del Sac. G. Pagella.

Presb. JOANNES PAGELLA: *Tantum ergo* pro solennitatibus, op. 160, ad chorum trium vocum virilium (T. I., T. II., B.) organo vel harmonio comitante.

ETTORE DESDERI: *Elegie*, per a quatre veus d'home (sense paraules). I. Pastorale. II. Notturna.

ORLANDO LASSUS (1532-1594): *Resonet in laudibus*. Prosa natalicia super antiquiorem cantum. Quinque inaequalibus vocibus (C., A., T. I., T. II., B.) composita. Hodiernis Choris edidit Presb. J. H. Rostagno.

DON. CESARE FRANCO: *Vergine bella...* (dalla canzone del Petrarca), op. 45. Madrigal a quatre veus mixtes (S., C., T., B.).

JO. PETRALOYSIUS PRAENESTINUS (1525-1594): *Missa "Aeterna Christi munera"* rhythmicè nove ordinata et ad quatuor voces viriles transcripta (T. I., T. II., B. I., B. II.) a Presb. Jo. Pagella.

JO. PETRALOYSIUS PRAENESTINUS: *Missa "Aeterna Christi munera"*. Quatuor vocibus inaequalibus (A. T. I., T. II., B.) hodiernis choris edidit Presb. J. H. Rostagno.

Presb. CAESAR FRANCO: *Missa "De Angelis"* ad chorum duarum vocum inaequalium (A., B.) alternante cantu gregoriano cum organo vel harmonio.

Presb. ARNALDUS FURLOTTI: *Missa festiva in honorem B. M. V.* tribus vocibus inaequalibus (A., T., B.) organo vel armonio comitante.

CARLO CZERNY: *Quatre sonatines*, op. 439, per a piano a dues mans, fàcils i graduades, curosament digitades.

Publicacions de l'Oxford University Press, London:

ETHEL SMYTH: *Variations on "Bonny Sweet Robin"*, per a flauta, oboè (o violí, o viola) i piano.

ETHEL SMYTH: *Two interlinked french folk-melodies*, per a flauta, oboè (o violí, o viola) i piano.

M. BLANCAFORT: *Cançons de muntanya* (cants sense paraules), per a piano. — Unió Musical Espanyola. Filial de Barcelona.

LLIBRES

BIBLIOTECA DE GRANS ORATORIS: I. *La Creació*. Oratori en tres parts, de Josep Haydn. Traducció adaptada a la música, amb introducció analítica de Joaquim Pena. — Barcelona, 1928.

JOAN LLONGUERES: *Els Cants de la Passió*. Exhortació poemàtica per a ésser dita i predicada en el temps de Passió i Setmana Santa. — Barcelona, 1928.

ORFEÓN PAMPLONÉS: *Memòria de 1927*. — Bengaray, impressor. Pamplona.

LA MÚSICA CATALANA A GRECIA. — Hem vist amb força goig el programa d'un concert simfònic celebrat el 25 de març a la ciutat d'Atenes, on enquadrada amb sengles obres de Beethoven, Haydn, C. Franck i Wagner hi figuraven a la part central les *Catalanesques* d'En Lluís Millet. Aquest concert ha estat dirigit per un músic basc, En Josep de Bustinduy, el qual fa més de vint anys que resideix a Atenes on hi guanyà unes oposicions de professor de violí al Conservatori, i actualment hi dirigeix una de les més importants orquestres d'aquell país.

Les *Catalanesques* del mestre Millet s'executaren íntegrament i assoliren un èxit gran per l'mor i especial cura que el mestre Bustinduy i la seva orquestra dedicaren a la interpretació de tots set números.

En ocupar-se del referit concert i de l'obra del nostre estimat director, el diari d'aquella localitat *Eleftron Vima* (La Paraula lliure) s'expressava en els termes següents, que hem rebut literalment traduïts:

"El mestre Bustinduy ens ha donat la primera audició d'una "Suite" de petites i característiques peces musicals titulada *Catalanesques* del mestre català, fins ahir desconegut per a nosaltres, Lluís Millet.

Aquestes peces escrites amb sinceritat, sense pretensions de novetat (segons llegim en les notes dirigides a Pau Casals pel mateix autor) són exquisides i algunes com la tercera, quarta i cinquena, *Tristes*, *Jovenívola* i *Complanta*, presenten un ver interès com valor musical i com sentides de cor. Hi ha que tenir en compte que aquests fragments foren escrits fa trenta un anys i que des de llavors fins avui l'escola espanyola amb els Albéniz, Granados, de Falla i altres, ha traçat nous horitzons, col·locant l'escola esmentada en primer terme sota el punt de mira d'originalitat i gran art.

L'illustre violoncel·lista Pau Casals, el qual és a més un gran director d'orquestra, ofrenà fa poc temps l'obra de Millet al públic de Barcelona; és una obra que restarà sens dubte en el repertori dels nostres concerts, i s'aplaudirà amb el mateix entusiasme sempre que la seva interpretació assoleixi la perfecció de l'altre dia."

Els mestre Bustinduy es proposa repetir les *Catalanesques* a Sant Sebastià l'istiu que ve, i desitja donar a conèixer al públic grec altres obres dels nostres compositors.

Aquesta expansió de la música catalana per terres veïnes de la mateixa mar nostra mediterrània omplirà de joia, ben cert, els aimadors de l'art llatí.

ELS QUADERNS D'EN LLONGUERES.—Després de l'aparició de *Les Cançons de Nadal* (segona edició augmentada amb nombroses nades populars i boixos antics que són un nou atractiu pel llibre), entorn de les quals tantes lloances s'han sentit, acaben de publicar-se ara *Els Cants de Passió*, un llibre no menys ric d'espiritualitat. El sentiment piadós hi és expressat amb igual amor i les tonades que il·lustren la exhortació desperten singular encís. Per bé que ens proposem dedicar un llarg espai a les referides publicacions del nostre company En Joan Llongueres, no volem deixar passar la oportunitat de recomenar-les als nostres llegidors, que en l'adquisició d'aitals quaderns, pulcrament estampats, trobaran un esplai i una fruïció delicada que els recordarà les diades populars que commemora En Llongueres amb un esperit ben nostre i un refinament mai prou ensalçat.

CONCURS MUSICAL DE L'ESTAT.—La "Gaceta de Madrid" ha publicat les bases reguladores dels Concursos d'Escultura, Literatura, Arts Decoratives i Gravats.

Pel que fa referència a la Música, podran presentar-se a aquests concursos els artistes d'Espanya i Portugal, així com els de les Repúbliques Americanes i Illes Filipines.

No podran concórrer els que hagin estat premiats o hagin exercit el càrreg de jurat en alguns dels concursos anteriors.

Els treballs podran presentar-se firmats o amb lema, i hauran d'ésser entregats a la secretaria dels Concursos nacionals (Direcció General de Belles Arts), els dies feiners del mes de setembre, d'onze a una.

Els temes i premis d'aquest concurs seran dos:

A) *Suite o poema simfònic*, inspirat en l'ambient de l'època de Goya. Premi: 5.000 pessetes.

B) *Col·lecció de cançons infantils i populars espanyoles* per a cant i orquestra, amb una transcripció per a piano. Premi: 3.000 pessetes.

Les obres premiades seguiran perteneixent a llurs autors, però l'Estat es reserva el dret de publicar-les per a difundir-les en Acadèmies i centres docents.

El veredict del Jurat es farà públic abans del 25 de desembre de l'any que som.

UNA NOVA EDICIÓ DEL "BORIS".—La famosa òpera russa *Boris Godunoff*, que tanta celebritat ha donat al baix Txaliapin en la interpretació del protagonista, està a punt de publicar-se per primera vegada, després de seixanta anys, en la forma original que va deixar-la l'autor. Fins ara no es coneixia més que la versió feta per Rimsky-Korsakow, el gran amic de Mussorgsky. Es l'Oxford University Press la que es disposa a editar la partitura esmentada conforme a l'autògraf que es conserva a Moscou. L'edició aquesta portarà nova traducció anglesa i francesa, deguda a M. D. Calvocoressi, el ben conegut deixeble de Mussorgsky.

Per fi, doncs, el públic coneixerà l'obra autèntica del genial compositor rus.

DE PARÍS.—A l'Opera Còmica ha estat consagrada tota una funció a Manuel de Falla. Ultra la *Vida breu*, que s'havia ja representat en el mateix teatre el mes de desembre de 1913, s'han donat ara *El amor brujo* i *El retablo de maese Pedro*. En aquestes representacions hi han pres part les conegudes dansarines espanyoles

Carme Granados i l'Argentina. La protagonista principal de la *Vida breve* ha estat Mme. Ninon Vallin. La crítica parisenca ha parlat amb elogi, com ja es suposa, d'aquestes produccions escèniques del mestre Falla.

—Els Chors de Sant Guillem, d'Estrasburg, que dirigeix el mestre Fritz Münch, han pres part en un Festival Beethoven celebrat en els Concerts-Colonne. Més tard s'han fet aplaudir en la *Passió segons Sant Mateu* (un xic escurçada) i en la *Missa en fa menor*, de Bruckner, que els parisencs escoltaven per primera vegada.

—El Chor Mixte de París, que dirigeix amb remarcable talent M. de Ranse, ha pres part en els darrers concerts del Conservatori. Ultra la *Missa en si menor*, de Bach, ha prestat la seva col·laboració en la tercera part de l'oratori *Mors et Vita*, de Gounod, i en el temps final de la *Novena simfonia* de Beethoven.

—Han reaparegut, a París, els *Fisk Jubilee Singers*, els cantaires negres que aplaudírem també aquí el curs passat en un dels concerts de la "Camera". L'èxit s'ha mantingut allí igualment ferm.

D'ALEMANYA. — Decididament és a Dresden que s'estrenarà — el juny vinent, sota la direcció del mestre Fritz Busch — l'*Elena d'Egipte*, de Ricard Strauss. La primera representació a Viena, sota la direcció del propi autor, no s'efectuarà fins cinc dies més tard.

—Un manuscrit de Beethoven, contenint la marxa de *Fidelio* (12 pàgines d'orquestra) ha estat adjudicat a Berlín, en pública subhasta, per la quantitat important de 19.250 marcs.

—L'Opera de Dresden es disposa a festejar el cinquantenari aniversari de la seva inauguració per allà el mes de juny. Pels mateixos dies s'escaurà l'estrena anunciada de la nova producció lírica de R. Strauss, *Elena d'Egipte*.

D'HONGRIA. — L'estrena del drama líric en un acte i tres quadros *La casa dels mesos*, llibre d'Eugène Toers i música d'Albert Siklos, és molt important sota el punt de vista de la producció lírica nacional. Mr. Siklos és professor d'harmonia i composició a l'Escola Superior de Música. Mes les seves produccions no tenen pas res de didàctiques. El seu art és un lligam estret de l'acció amb les situacions que envolta d'un relleu sorprenent i a voltes impressionant. El compositor combina perfectament amb una discreció sense tara els timbres i colorits de la seva orquestra. Fou dirigit per A. Fleischer, el qual va saber donar una interpretació en la qual es posaren de relleu totes les bel·leses de la partitura. El protagonista fou el baríton Farkas, sublim en la simplicitat, secundat excel·lentment per les senyores Budanovits i Marschalko, mereixent tots ells grans elogis.

DE PARIS. — Als Concerts Colonne s'ha donat una magnífica execució de la *Simfonia en si bemoll* del mestre Vicens d'Indy, meravellosament instrumentada. L'autor, que es trobava allí present, fou aclamat per una sala entusiasta que no es cansà d'aplaudir el director Gabriel Pierné i la seva orquestra.

—Per primera vegada a París s'ha executat als Concerts Padeloup un *Concerto* per a piano i orquestra del compositor polonès Tansman. Sembla que la generalitat del públic no es mostrà gaire satisfet de l'obra, que es distingeix més per la seva paucitat que pel sentiment pregon.

Un acolliment més francament entusiasta reberen les *Danses del festí* de Paul Ladamirault, executades l'endemà en els mateixos Concerts.

Als Concerts Colonne hi ha aconseguit un èxit triomfal N'Arthur Rubinstein. Va executar-hi amb una tècnica perfecta el *Concerto en re menor* de Brahms i també el de Saint-Saëns en *sol menor*, que resta una de les seves obres més acabades. En Rubinstein tocà sol, encara, entre altres obres de Chopin i Debussy, l'irresistible *Navarra* d'Albéniz i una *Dansa pintoresca* de Manuel de Falla.

—La crítica parisenca dedica elogis molt falaguers a la nostra compatriota Onia Farga pel concert que ha donat darrerament a la capital francesa. Foren molt aplaudides algunes de les seves composicions, que eren, aquesta vegada, dues cançons andaluses i la *Sardana* ja coneguda dels parisencs que novament l'han celebrada pel seu cainet original.

Obituari

Wilhem Stenhammer. — Aquest compositor suec, que fruïa d'una gran reputació a la seva terra, morí el desembre passat. Havia nascut a Estocolm el 7 de febrer de 1871 i féu els seus estudis en el Conservatori de la mateixa ciutat, estudis musicals que perfeccionà més tard a Berlín, sota la direcció de H. Barth. En 1898 fou nomenat director de la Societat Filharmònica i dos anys després segon director del Teatre Reial d'Estocolm. En la seva abundosa producció es compten dues òperes, una simfonia, obertures, poemes simfònics, una sèrie de petites obres vocals i peces de piano: *Concerto en si bemoll menor*; una sonata, peces de fantasia, etc.

Josep Cortines. — A Vich, on era nascut, ha mort el mes de febrer aquest distingit mestre que havia fet els seus estudis superiors de música a Barcelona. Fou deixeble del mestre Frígola i havia estat auxiliar seu durant alguns anys en l'Escolania de la Mercè. En crear el Municipi de Vich la seva Banda, fou nomenat En Cortines director de la mateixa i, més tard, director també del Conservatori municipal. La seva actuació en la vida musical de la vella Ausona era ben estimada.

De La Corunya comuniquen la mort del gaiter Cachaceiro, director de la renomada agrupació regional coneguda per "Os Soutelos".

El gaiter mort era el més famós de Galícia. Tenia 67 anys i deixa diversos fills, no sabem si algun d'ells és també sonador de gaita.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA PREVIA CENSURA

ATENES A. G., Carrer de Provença, 157 - Telèfon 216 G. — BARCELONA